

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

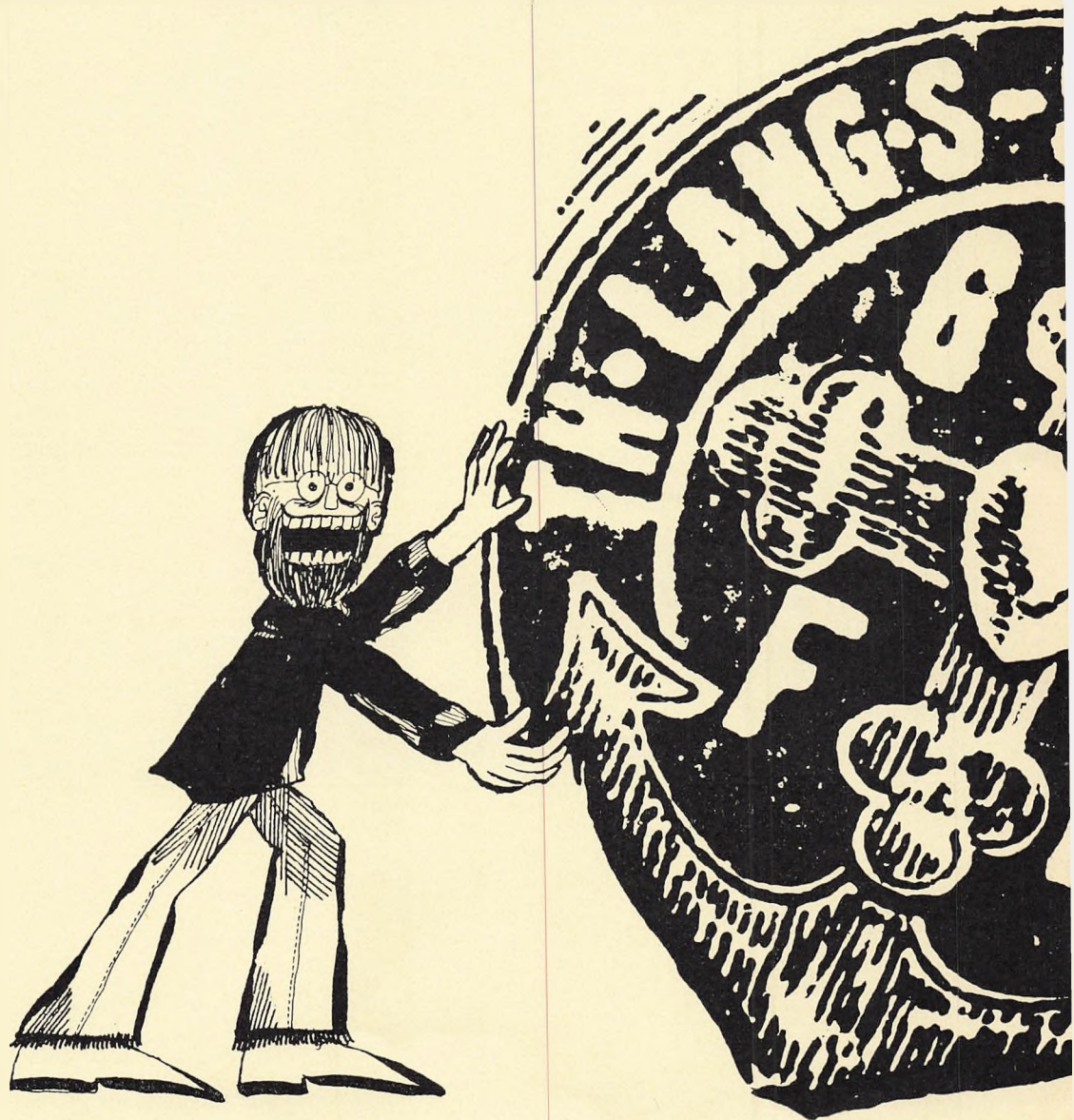
Links

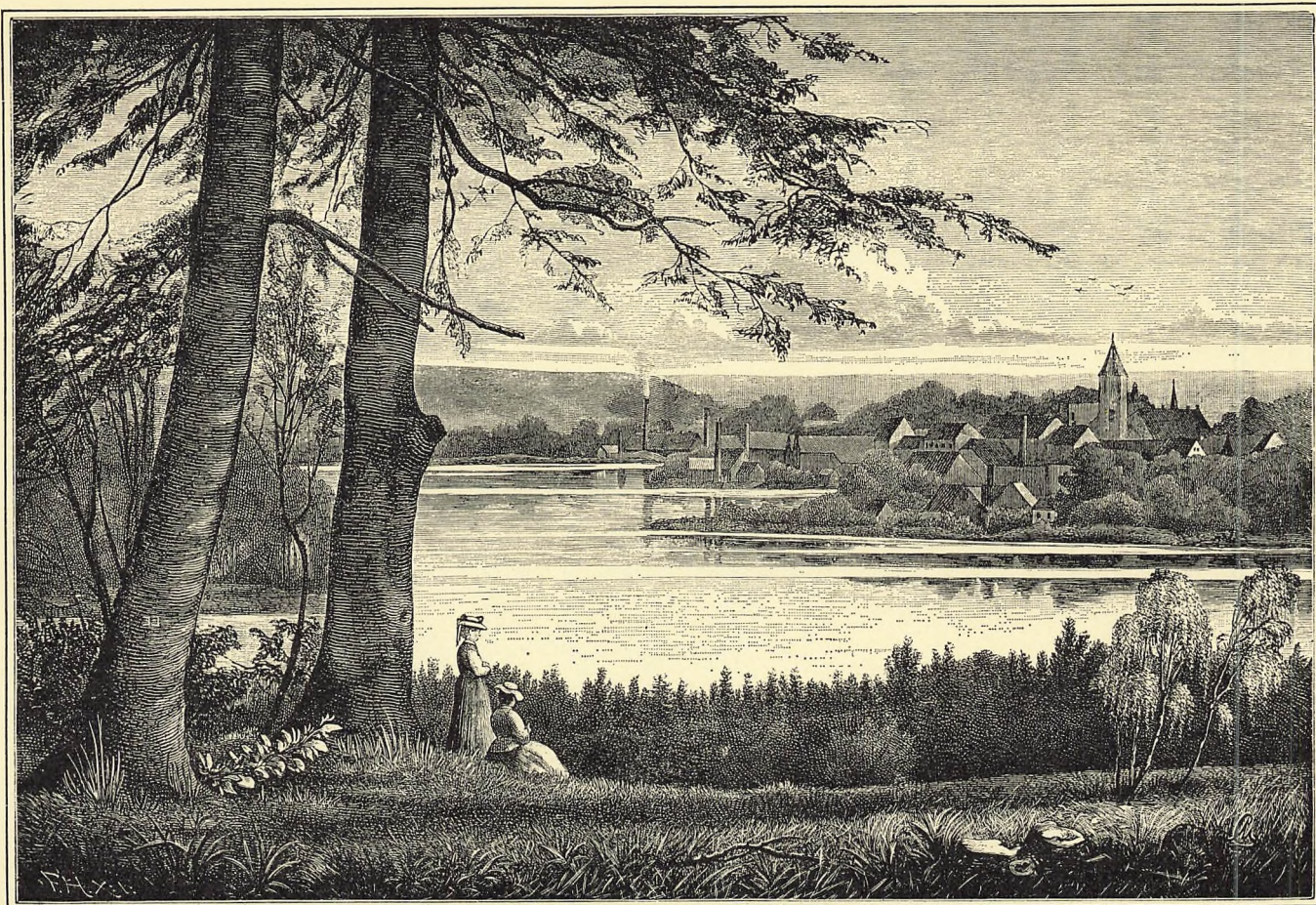
Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

TH. LANGS SKOLERS SAMFUND

EFTERÅR 1971

Udsigt fra Fruens Bæk («Ude og Hjemme» 1878).

Med venlig hilsen redaktionen

Th. Langs seminarium 1896-1971. En mosaik

Det må være helt naturligt i dette røde hefte at ofre en del plads på seminariet, som kan holde 75-års jubilæum i år. Dels er det i dansk seminarieverden en ganske anselig alder, dels er de kommende års udvikling henimod en sammenlægning af seminarierne i Silkeborg en ret sikker garanti for, at der ikke vil blive anledning til at fejre vort 100-års jubilæum som selvstændig enhed. I gamle eksamensprotokoller tilbage fra året for den første dimission år 1900, og i gamle røde hefter fra samfundets start i 1913 eksisterer der et rigt materiale omkring seminariets pionerår, og omkring senere modgangs- og medgangsperioder. Den følgende mosaik er da også samlet fra disse kilder, samt fra skolernes 50-års jubilæumsskrift (1932) og fra et lille hefte, som frk. Theodora Lang udsendte i 1918, kort efter skolerens overgang fra privateje til selvejende institution. I sidstnævnte publikation fortælles følgende omkring starten af seminariet:

Starten og de første år (Kvindeseminarium) 1896 - 1930

Skolens vækst og udvikling lærte os snart, at det var uhyre vanskeligt, ja, næsten umuligt, at finde brugelige medarbejdere. De eksaminerede lærerinders tal var den gang endnu ikke større, end at de allerfleste ønskede og fik ansættelse i København; det stod for dem som noget nærmest utænkeligt at tage en gerning op på et sted så fjernt fra København som Silkeborg og under så beskedne forhold, som vi kunne byde dem.

Derfor førte forholdene mig stærkere og stærkere ind på den tanke, som egentlig stedse havde været min yndlingsstanke, en lærerindeuddannelse, der kunne blive til hjælp for de mange unge kvinder, der den gang stadig tilbød sig

som lærerinder, uden at have det mindste begreb om, hvori en lærerindes opgave egentlig består.

I 1889 søgte og fik jeg et rejsestipendium, der satte mig i stand til at gøre en studierejse bl. a. til Frankrig, hvis nyoprettede, interessante småbørnsskoler, de såkaldte »écoles maternelles« fyldte mig med den største beundring. Jeg lærte lærerindeuddannelsen for disse skoler at kende, og den beslutning blev fast hos mig, så snart jeg kom hjem, at gøre mit til, at vi her i landet kunne få en lærerindeuddannelse, der i det væsentlige kunne svare til, hvad man allerede havde iværksat i andre lande til gavn for småbørnsundervisningen.

Efter min hjemkomst skulle jeg snart erfare, at de tanker, jeg bar på i denne retning, mødtes med ønsker hos befolkningen her hjemme og med en bevidst trang hos mange unge kvinder, der længtes efter en uddannelse, der kunne dygtiggøre dem til at blive lærerinder for småbørn. Forholdene tilskyndede mig til at vove et forsøg på at tage fat i praksis, og i efteråret 1891 samlede vi det første hold unge piger, der ønskede at uddannes til forskolelærerinder. Dette var begyndelsen til vort forskoleseminarium, som således blev Danmarks første, og som i 1893 fulgtes af Statens Forskoleseminarium i Vejle.

Imidlertid varede det ikke længe, før det næste spørgsmål om en fuldstændig lærerindeuddannelse, altså til skolelærerindeeksamen, stod på dagsordenen. Dels vore forskolelærerinder, dels andre unge piger, der søgte denne uddannelse, ønskede at få den her. Og for mig var tanken ikke ny, den havde stadig beskæftiget mig og var egentlig kun stillet i bero, indtil forskoleseminariet var i god gang.

Forholdene havde så at sige stadig holdt tanken levende hos mig. Det var dage, hvor alle pædagogisk interesserede

var optagne af at drøfte reformen for læreruddannelse. Jeg havde været kaldet som medlem af den ministerielle kommission, som i 1891 var sammenkaldt af daværende kulturminister Scavenius til drøftelse af forskolelærerindeuddannelsen; omtrent samtidig forelagdes der i Rigsdagen forslag til oprettelsen af et statsseminarium for skolelærerinder, og kulturminister Goos, som afløste Scavenius, foreslog mig som leder af et sådant statsseminarium, en opgave, der i høj grad tiltalte mig. Imidlertid blev disse planer ikke gennemførte i Rigsdagen, men det er let forståeligt, at de idéer, som jeg i anledning af alle disse drøftelser syslede med, trængte sig mer og mer ind på mig og bidrog til at fæstne

min beslutning om at oprette et privat skolelærerinde-seminarium her i Silkeborg.

Den ny seminariebygning toges i brug d. 22. juni 1900. Allerede i 1896 var vi begyndt at undervise det første lille hold elever, samme år fik seminariet statsanerkendelse, og i 1900 dimitterede vi vort første hold, i alt 5, til skolelærerindeeksamen.

På den tid stod den praktiske del af læreruddannelsen langt tilbage ved vore seminarier, og opgaven, det nu gjaldt at løse, var en virkelig forbedring i den retning. Atter havde jeg været ude på studierejse, og det forstod jeg, at skulle der her skabes noget virkelig godt, måtte der knyttes børneskoler, hvor seminariets elever kunne gøre deres studier og forsøg, til seminarierne.

I november 1894 opnåede jeg en ordning med Silkeborg kommune, hvorefter denne gik ind på årligt at henvise et vist antal småbørn til undervisning i en til forskoleseminariet knyttet forskole, og da nu skolelærerindeseminariet oprettedes i 1896, fortsattes denne henvisning af børn til undervisning hos os, indtil vi rådede over en syvklasket børneskole, der siden da har virket ikke blot til vor glæde, men efter gentagne udtalelser derom også til forældrenes, skolekommissionens og skoleudvalgets tilfredshed. Silkeborg kommune udreder efter nøjere fastsat aftale en vis sum årlig for disse børns undervisning.

– Ved 25-års jubilæumsfesten 23. november 1921 mindedes en af eleverne på første hold sin seminarietid. Det var frk. Lilli Heden, kusine til professor Niels Bohr og senere formand for Københavns Kommunelærerinde-Forening:

Lidt jubilæumsstatistik

Lærere uddannede ved Th. Langs seminarium

	Antal hold	Antal dim.			Gen-nemsn. holdst.
		kv.	mdl.	ialt	
1894-loven, 3-årig udd. 1900 - 1933	34	459		459	13,5
Efter 1930-loven					
4-årig udd. (1935 - 58)	24	263	347	610	25,4
2½-årig udd. (1949 - 57)	6	93	95	188	31,3
Efter 1954-loven					
4-årig udd. (1959 - 71)	15	241	271	512	34,2
3-årig udd. (1958 - 71)	17	302	254	556	32,7
	96	1358	967	2325	24,2

1. halvperiode 1896 - 1933 459 ca. 20 %
 2. halvperiode 1935 - 1971 1866 ca. 80 %
- 1896 - juni 1956 (60 år) 1162 50 %
 Dec. 1956 - 1971 (15 år) 1163 50 %
 Gro har fra 1951 - 71 dim. 1486 63 %

»Vi har i dag hørt så meget om tiden for 25 år siden, og uvilkårligt er også mine tanker gået så langt tilbage i tiden. Dengang var jeg lærerlærling ved en fynsk landsbyskole, og min første tanke hver morgen var, at nu var der een dag kortere, til jeg skulle ind til byen igen. For mig eksisterede der dengang kun een by. Så kom der en dag

meddelelse fra min kurator om, at jeg var indmeldt i Th. Langs Seminarium, Silkeborg. Jeg følte mig både fortvilet og forurettet. Jeg kan huske, at jeg i min ungdommelighed så efter i geografien, hvad der stod om Silkeborg. Det var ikke meget: »Silkeborg er en købstad ved Gudenåen med ca. 4000 indbyggere, beliggende i en naturskøn egn (Himmelbjerget 465')«. Det var, så vidt jeg husker, det hele. »Og der skal jeg leve i 3 år«! Jeg travede ud ad landevejen for at gå min bedrøvelse bort. Alle de mennesker, jeg mødte, så glade og fornøjede ud, og jeg tænkte: »Hvordan kan de dog være glade, de lever jo ikke i byen«. Dengang kendte jeg jo intet til Dem, kære frk. Lang, eller til skolen her. Jeg havde ikke været så heldig som en af mine bekendte i København; der en dag for et par år siden sagde til mig: »Det må da være en storartet skole, Th. Langs i Silkeborg. Jeg spiser nemlig i pensionat sammen med en snes stykker af hendes studenter, og i dag ved bordet talte de om skolen, og alle havde kun lovord om den og om frk. Lang. Det har jeg aldrig oplevet før«! Som De kan forstå, indkasserede jeg glad rosen over skolen. Den var jo talt ud af mit hjerte. For det blev heldigvis for mig anderledes og bedre, end jeg havde tænkt mig. For der er altid noget friskt og oplivende ved kammeratskabet, som det udvikler sig på en kostskole. I de år, jeg boede her, følte jeg skolen som et hjem, og den følelse har siden aldrig forladt mig; jeg føler, at jeg står i stor taknemlighedsgæld til min gamle skole.

Vi første elever havde ikke så flot en gymnastiksal og ikke så bekvemt beliggende klasseværelser. Men vi var glade ved at være her, for vi mærkede, at vi lærte noget. Senere hen har det interesseret mig at undersøge, hvorledes undervisningen har været drevet på andre seminarier, og i alle fag har vort seminarium stået fuldt på højde med de andre. For mig personlig har undervisningen i regning det første år været af afgørende betydning. Når jeg nu har hele mit arbejde udelukkende med regning og matematik, kan jeg takke frk. Juuls undervisning derfor. Hun forstod som få at gøre tallene til levende væsener.

Professor Larsen sagde i formiddag, at lærere, når de kom sammen, ofte talte om læreruddannelsen og dens eventuelle mangler især i praktisk uddannelse. Men det kan ikke siges stærkt nok her, at vi fra dette seminarium har en praktisk uddannelse, der står over andre seminariers. Mange gange er der både på lærerindeværelser og i lærerindeforeningen bleven talt om manglerne ved den praktiske uddannelse. Tit har jeg hørt den bemærkning: »Vi har på seminariet ikke lært at omgås en klasse børn, kun at give en forestilling«, men altid har eleverne her fra seminariet svaret: »Den anke rammer ikke vort seminarium, for det har vi netop lært«. Men det var også et stort arbejde, De forlangte af os. Ingen steder har jeg hørt, at eleverne i 3. klasse, omend under lærernes tilsyn og ansvar, havde timer i en skoleklasse et år igennem. Den disposition, De forlangte ved hver måneds begyndelse over det pensum, vi agtede at gennemgå med børnene i den kommende måned, tog os en ganske overordentlig lang tid, og det viste sig jo også, at vi især i begyndelsen gavede over alt for store pensum. Efterhånden lærte vi dog herigennem begrænsningskunst, og det faste, sikre tag, vi derigennem fik på at disponere et stof, har hjulpet os, når vi kom ud og skulle stå på egne ben«.

Kriseår og nedlæggelsestrusler (Fællesseminarium) 1930 - 1947

– De første 34 år var seminariet et kvindeseminarium. Men ved overgangen til den nye seminarielov af 1930 gik man her som adskillige andre steder i landet over til fællesseminarium. En kort notits fra det røde hefte viser, at dette ikke gik af uden en vis »revolutionær« aktivitet:

Seminarieforeningen gennemgik en krise, idet en stor del af de yngre, især den første store flok af mandlige seminarieelever, ønskede den ændret til former, som lå nærmere ved de elevforeninger, andre seminarier har. Ved en

indgående drøftelse af lovene og en kritisk revision af disse genopstod den imidlertid i ny skikkelse, men i princip, som altid, et fælles mødested for alle seminariets folk, lærere og elever, og dens bestyrelse har siden virket kraftigt for dens fortjenstfulde formål.

– Såvel disse linjer, som de efterfølgende fra 50-års jubilæumsskriftet er af Karen L.-Lang, som i 1927 havde overtaget ledelsen af hele institutionen.

De to lærerskoler står begge i øjeblikket i nye arbejdsformer. Den 4-årige læreruddannelse er som bekendt ved at bygges op, og både for lærere og elever er disse år fulde af arbejde og spænding. Der er altid friskhed ved at indarbejde nyt, og vore elever synes at gå til arbejdet med stor villighed. Foreløbig står meget i eksperimentets tegn, og det synes, som om den nye ordnings krav om selvstændighed i arbejdsformen så at sige alle vegne kunne give eleverne mere arbejde, end de er i stand til at yde i den givne tid. Men efterhånden som seminariets fremgangsmåde bliver fastere, vil rimeligvis de mere videnskabelige arbejdsformer bringes til anvendelse der, hvor de egner sig bedst, som eksempel på, hvordan det gøres, og den indvundne modenhed vil så støtte det mere oversigtsmæssige arbejde på de områder, hvor de selvstændige undersøgelser ikke kan trænge ind.

Seminariets elevtal er i god fremgang. Vi har i øjeblikket 57 elever (mandlige: 25, kvindelige: 32), og der er tilfredshed med fællesundervisningen, som er ny hos os på denne afdeling.

Også forskoleseminariet er på overgangen til en delvis ny ordning.

– 30'erne var krisetid i Danmark. Landbrugs- og eksportkrise med katastrofale følger for økonomi og arbejde er vel nok det, vi husker bedst. Men der var også krise i seminarieverdenen, og den havde nær fået katastrofale følger for

Th. Langs Seminarium. I marts 1934 skriver frk. Th. Lang til årets røde hefte:

Endelig har de fleste af Dem vistnok i bladene set planer om en tvangsnedlæggelse af nogle af landets seminarier, samt mystiske rygter om, at vort var dødsdømt, fordi det er et af de mindste. Et lovforslag om disse påtænkte nedlæggelser blev den 12. januar forelagt i Rigsdagen, og dette har, som De let vil kunne forstå, voldt os megen ængstelse og bekymring samt et stort arbejde, navnlig for min nieces vedkommende med forhandlinger i ministeriet og Rigsdagen. — Vi har dog nu håb om, at nedlæggelsesplanerne ikke vil ramme os. — Jeg omtaler denne sag, fordi jeg er vis på, at vore venner spørger med en vis uro: »Hvorledes går det?« Mit håb er, at vi må være i stand til at holde tilgangen oppe som hidtil, selv om disse rygter skader os utroligt; og jeg beder alle, som gerne vil se seminarievirksomheden her fortsat: virk for tilgang, hvor De finder lejlighed dertil.

Men året efter er rektor Karen Lang i stand til at sætte følgende lange punktum for nedlæggelsessagen. (Landsstingsmedlem frk. Teisen var gammel elev fra skolen):

Når det årlige tilbageblik over begivenhederne, som livet har bragt os, i år skal nedskrives, er den aldeles overvejende følelse en stor taknemlighed over, at den alvorlige trussel mod vor virksomhed, som lovforslaget om seminarie-nedlæggelsen var, drev over og efterlod institutionen »Th. Langs Skoler« uskadt. Det så i lange tider ud til alt andet, og vore håb fik det ene alvorlige stød efter det andet; vi havde faktisk ingen som helst klarhed over, til hvilken side afgørelsen ville komme til at falde, før den aften i september, da lovforslaget, i Rigsdagssamlingens sidste halve time, blev ført igennem i begge ting i en skikkelse, som slet ikke berørte os.

Måske kunne det interessere skolens venner at høre lidt om en af de for os betydningsfuldeste dage i disse lange måneder — den forårsdag fredag efter Kristi Himmelfartsdag (1934), da landstingsudvalgets medlemmer aflagde os deres besøg. Det var et strålende vejr, blankt solskin, og

alle, som har færdedes her, ved, at grunden, legepladserne, bygningerne, haven, alt har en egen skønhed i den tid, frugttræerne står i blomst. Vi modtog herrerne kl. 10 om formiddagen — landstingsmedlem, frk. Teisen var kommet aftenen i forvejen — og vi samledes i »den blå sal«. Her var på tavlen et rids over samtlige institutionens grunde og bygninger, og jeg gav en kort orientering med det formål at vise sammenspillet imellem de enkelte dele af helheden, der netop gør det så umuligt at undvære nogen gren af virksomheden. Derefter gik vi en rundtur gennem det hele og så overalt arbejdet i fuld gang. Alle faglokaler var i brug, endogså skolekøkkenet havde vi ved en lille timeombytning fået befolket; mangfoldigheden i arbejdet belystes af sig selv ved en sådan vandring i arbejdstiden.

Umiddelbart efter blev udvalget oppe i vore stuer modtaget af frk. Th. Lang, som på det tidspunkt ikke havde kræfter til at være med nedenunder. Der serveredes en forfriskning i panelstuen, og ved denne lejlighed talte frk. Th. Lang stærkt og varmt om virksomhedens tilblivelse og om den kærlighed til vort arbejde, som gjorde det umuligt for os godvilligt at gå med til at afstå nogen del af skolen. Udvalgets formand, landstingsmand Stegger Nielsen, takkede for modtagelsen og udtalte sin beundring for den indsats, frk. Th. Lang har givet i den danske skoleverden; derefter brød man op, og ikke 2 timer efter ankomsten førte biler vore gæster videre. Vi vidste, da de havde forladt os, ligeså lidt som før om udfaldet; men vi følte det som en tilfredsstillelse, at de mennesker, som holdt vor skæbne i deres hånd, havde villet vise os den godhed at komme og se selv.

Mere end et fjerdingår forløb efter dette, og tiden for Rigsdagens hjemsendelse nærmede sig med stærke skridt, uden at der endnu kom klarhed. Men da sagen endelig var afsluttet — og så bevægede var de sidste forhandlinger, at ingen i virkeligheden *kunne* vide, hvor det ville slutte — fik vi også meddelelse derom i samme øjeblik, det var sket. Aldrig skal jeg glemme den glade klang i frk. Teisens stemme den eftermiddag kl. 6,30, da hun ringede op for at mel-

de, at det var gået, som vi inderligst håbede. Så sikker var hun på, at jeg var klar over, hvad hun mente, at hendes allerførste ord var *tillykke!* — før hun sagde, at det var hende, og hvad der var sket.

Hvor stor en andel hun selv havde haft i det resultat, som blev det endelige, ved måske ingen; men hvor dybt hendes hjerte var med, afslørede sig så tydeligt i den måde, hvorpå hun delte vor glæde.

Hvor nær det havde været ved, at sagen ikke havde fået nogen afslutning inden Rigsdagens hjemsendelse, forstod vi af, at den sidste vedtagelse i Folketinget netop havde fundet sted kl. 6,30, da frk. Teisen telefonerede, og at radioen kl. 7 meddelte kongens hjemsendelsesordre. Der havde været arbejdet under højtryk, og var loven ikke kommet med, havde vi været nødt til endnu længe at leve i utryghed — og det havde for alvor været til skade for seminariets fortsatte liv.

– Vi gør nu et spring langt ind i 40'erne. I 1947 blev loven af 1930 ændret. Der blev dels skabt mulighed for en videregående undervisning i engelsk og tysk for særligt kvalificerede, og dels blev der skabt en speciel 2½-årig uddannelse for studenter. Herom læser vi i det røde hefte for 1948:

På seminariet oprettede vi i august 47 en studenterklasse med yderst kort varsel og fik 25 elever, som med frejdigt mod og ret stor dygtighed har grebet arbejdet an; vi håber, de får et godt udbytte af den korte studietid, og vi havde meget gerne oprettet nyt hold igen i år, hvis ikke lokaleforholdene gjorde, at vi nødes til at vente til august 1949. Også lærerkraft kan det knibe med at skaffe; hele dette år har vi savnet en cand. mag. i historie, og timerne har måttet fordeles mellem de andre lærere. Nu har vi dog fået den nye mand og tilmed fundet en lejlighed til ham. (Lektor Kjeld Madsen).

Nye linjer og lederskifte

1947 - 1950

Og med året 1950 sker der en nystrukturering af Th. Langs Skoler. Den finder sted samtidig med, at frk. Kristine Ege, efter i over 40 år at have haft betydning for Th. Langs Skole, trækker sig tilbage:

Når skoleåret 1949/50 går til ende, standser frk. Kristine Ege sin virksomhed her ved seminariet. Hun har givet »Th. Langs Skoler« hele sin arbejdstid, fra hun i 1909, som ung nyeksamineret lærerinde, sluttede sin uddannelse på Th. Langs Seminarium, og til pensionsalderen blev nået. På en kort afbrydelse nær — en faglærerindeuddannelse i København — har hun i 41 år tjent skolen, først som lærerinde i børneskolen, så i dagligt sekretærarbejde for frk. Theodora Lang, fra 1915 som seminarielærerinde, fra 1918, da institutionen dannedes, som medlem af bestyrelsen og fra samme tid som seminariets medhjælpende forstanderinde.

Jeg har selv set frk. Ege i alle funktioner. Da jeg i 1914-16 gik på seminariet, underviste hun i barneskolen, men sad daglig ved den gamle sekretær i frk. Th. Langs kontor, og da frk. Lang blev syg i december 1915, overtog hun den 3. klasse, jeg gik i, og førte os op i pædagogik den følgende sommer. Da jeg vendte tilbage efter min embedseksamen i København, så jeg hende som bestyrelsens protokolfører, og da frk. Lang i 1927 overdrog eksamensretten for skolen og seminariet til mig, gik vi ind i et dagligt samarbejde om seminariets ledelse.

Alt, hvad frk. Ege påtager sig, gør hun med dygtighed og omhu; ingen bagatel er for lille til at blive ordnet godt. Lad mig først lovsynge hende for de ting, andre ikke véd så meget om. Institutionens bestyrelsesprotokol — en diger, tæt beskrevet bog, er på få sider nær ført af hende. Det står der altsammen, klart og godt, med få rettelser. Når mødet skal slutte, læser hun det hele op, flydende og sammenhængende, selv om hun under hele mødet ubesværet har deltaget i samtalen! Eller hvem kan som hun afatte mini-

sterielle indberetninger og officielle papirer med en sirlighed, så man afgjort må tro, at det har moret hende kolossalt at få det hele så fint? Eller se hende i en kreds af folk, der sammen udregner tal eller karakterer! Trænede optagelseskommisioner har siddet for at udregne gennemsnit; men frk. Ege var først færdig og havde færrest fejl.

Og så er dog alt det udenværkerne. Det er, når vi kommer til eleverne, at hendes egentlige talent åbenbarer sig. Hun fik i ungdommen — vel netop i frk. Th. Langs pædagogiktimer — en indvielse til lærergerningen, der løftede den højt op over levebrødets sfære. En forpligtelse, et ansvar, et kærlighedsværk — det passer meget bedre med hendes personlige anlæg; og da den nyere pædagogiks »opmuntrings« metoder stærkt understregede opdragerens ansvar, slog den idealistiske »plus«-pædagogik helt igennem hos hende. »Hjertets renhed er at ville eet«. Og det ene, hun ville, var at *hjælpe*, ved sin tillid, ved sit udholdende håb om vækst for alt godt og ved sin stædigt lysseende kærlighed. Når valget stod mellem ros og ris, har frk. Ege altid forsmået riset og søgt med lys og lygte efter noget at rose. Når en elev bare havde sat sin fod indenfor og var ophørt med at være et navn i et brev, var han fredhellig, ikke sådan, at der ikke kunne øjnes fejl ved ham, men sådan, at han på alle måder skulle støttes og stives af. *Noget* at rose og at forsvare kan frk. Ege *altid* finde, når det er elever, der er tale om.

— Fra at have haft en »medforstanderinde« får seminariet egen leder. Han præsenteres af frk. Lang:

Lad mig da præsentere seminariets kommende forstander for Dem. Han er seminarietuddannet på K.F.U.M.-Seminarium for godt 20 år siden, er 42 år gammel, har arbejdet som kommunelærer i København i 10 år, og samtidig med sit arbejde tog han embedseksamen i psykologi ved Københavns Universitet; derefter har han i 10 år været forstander for Skolepsykologisk Kontors Observationskoloni for van-

skelige børn, »Furesøkolonien« i Birkerød. Den er oprettet på hans initiativ, og hans indsats dér har vundet megen påskønnelse. Han omtales som en initiativrig og varmhjertet pædagog, teoretisk kyndig og praktisk erfaren.

Han har på os gjort indtryk af at være den mand, seminariet har brug for. Det er nok første gang, en psykolog af fag får ledelsen af et seminarium i Danmark. Det forekommer mig at være på tide, og jeg er glad for at have kunnet medvirke dertil. I hvert fald ser jeg med tryghed hen til den ikke fjerne dag, da han overtager både frk. Eges og mine opgaver som seminariets leder. Jeg vedbliver med mine timer i praktik og vil forhåbentlig fortsat kunne følge seminariets arbejde, som altid har stået mit hjerte nær.

Ny vækst og nye love

1950 - 1971

– Inden længe er det, som om Gro har været på seminariet altid. Den vækst, som var sat ind i 40'erne, øges, også på grund af læreruddannelsesloven af 1954, som Gro skildrer virkningen af i det røde hefte for 1956, altså før lørdagsfriheden, som vi først indførte aug. 1971:

Det er en lørdag formiddag. Jeg sidder på kontoret og er mutters alene i hele seminariebygningen. En ganske almindelig lørdag formiddag! Hvad er der sket? Der er sket det, at vi, i lighed med en række andre seminarier, har indført en ugentlig skemafri arbejdsdag, hvor det normale skema er suspenderet, og dagen bruges enten til selvstændigt hjemmearbejde, udarbejdelse af større skriftlige opgaver, prøver af forskellig art på seminariet eller til ekskursioner, institutionsbesøg eller lignende. Disse dage falder på forskellige ugedage, og i denne uge er det altså idag, lørdag. Sig nu ikke, at så er alle eleverne rejst hjem på forlænget week-end, for lidt senere på formiddagen kommer to klasser ind til en skriftlig prøve, een er på botanisk ekskursion i det dejlige forårsvejr, to er begyndt på eksa-

men og een er på vikariat, så samvittighedskampen om den forlængede week-end kæmpes idag kun af 3.s og præp. — og de klarer den nok. Jeg er som sædvanlig optimist, når det gælder elevernes moral!

Dette skoleår er også på anden måde præget af at være det første år under den nye seminarielov. Bl. a. derved, at den netop påbegyndte eksamenstermin bliver alle tiders største. 34 censorfrokoster skal jeg spise mig igennem, og jo længere jeg kommer hen i dem, jo mere længes jeg efter min ganske almindelige, flade frokostpakke – men hvad gør man ikke for at mildne luften for de kære elever! — Når den nye seminarielov, der jo ellers er kendetegnet ved en ganske betydelig reduktion af eksamen, alligevel i år bevirker, at vi får endnu mere eksamen end ellers, kommer dette af, at vi efter den nye lov afslutter nogle af eksamensfagene allerede efter 1. klasse, således at deres eksaminer i år kommer ekstra foruden 1. og 2. dels klassernes efter den gamle lov. Men fra næste år skulle det hjælpe, og når vi har »likvideret« alle de klasser, der skal gøres færdige efter den gamle lov, er eksamensfagene reduceret fra 20 til 8. Det vil da kunne mærkes. I resten af fagene skal der enten

gives standpunktskarakterer eller en udtalelse fra seminariet.

Jeg skal her nævne et par af de vigtigste øvrige ting efter den nye lov. Fra 2. klasse skal eleverne have et »linie-fag«, der får 6 timer om ugen og sigter mod undervisning i folkeskolens ældste klasser, incl. eksamensmellemskolen. Eleverne kan hos os vælge imellem: dansk, historie, nat/geo, mat/fys, engelsk, tysk, sløjd, skolekøkken og særundervisning (det sidste sigter naturligvis ikke imod mellemskolen!). Vi er meget spændte på den nye undervisning, der jo vil blive temmelig forskellig fra den gamle specialundervisning. Dernæst forlænges studenterlinien og småbørnslærerindeuddannelsen med et halvt år, og vikarudsendelsen laves om til ulønnet praktikum i 3 måneder, hvor eleverne skal gå som »føl« hos erfarne lærere. Som venteligt er eleverne lidt rvesindede overfor denne ordning, men der er ihvertfald ingen tvivl om, at den uddannelsesmæssigt er en stor vinding. — Endelig skal alle seminariets fag i højere grad end tidligere have et pædagogisk sigte, d.v.s. at lærerne foruden at være faglærere også skal være metodiklærere i deres fag.

I forbindelse med alt dette nye har vi en masse uafklarede problemer at slås med, men vi tager dem i den rækkefølge, de kommer, og håber og tror, at der kommer noget godt ud af det hele.

– Og så må mindemosaikken slutte. Der kunne være grund til at nævne mange andre ting også fra de seneste år. Ved 75-års jubilæet arbejder vi nu igen under en ny lov, 1966 loven, efter hvilken vi kommer til at dimittere første gang i januar og juni 1973. Det er den lov, som Gro-Nielsen har haft så væsentlig indflydelse på, og som er en garant for, at hans indflydelse her på stedet og udover landet vil strække ud over den 1. april 1972, da han har besluttet sig til at lægge op efter at have præget Th. Langs Seminarium, og derigennem mange danske lærere, i op mod en tredjedel af dets eksistens, og mens ca. $\frac{2}{3}$ af de elever og studerende, der har frekventeret det, er blevet uddannet.

Bent Andersen.

REKTORERNE I KRYDSILD

Gymnasiet Øvelsesskolen Seminariet

1 Hvad er det mest betydningsfulde, der er sket siden sidst?

2 Hvilke større opgaver eller planer går man med p. t.?

3 Hvad vil sammenlægningen af seminarierne komme til at betyde rent praktisk for Th. Langs Seminarium og øvelsesskolen?

4 Nu, hvor man måske indemfor vil se overskueligt tidsrum mere eller mindre selvstændige undervisningsniveauer, kunne man spørge om, hvordan skolelederne ser på en sådan udvikling?

5 Hvad er skoleledernes opfattelse af det kollegiale samarbejde blandt institutionen Th. Langs lærerkræfter?

6 Skal den kommunale øvelsesskole i Gødvad også blive øvelsesskole for os?

7 Et nyt gymnasium i Silkeborg — drøm eller virkelighed?

8 Er planerne om et »Undervisnings-supermarked« i Gødvad-distriktet definitivt forkastet?

Thastum:

1. Den netop vedtagne sammenslutning af Th. Langs Skoler og Silkeborg Seminarium. Baggrunden for den er seminariesituationen og skolernes og byens ønske om at få bygget et større seminarium til afløsning af de to bestående.

Med denne sammenslutning og med planerne om udflytning og nybygning har man i realiteten indledt en opløsning af institutionen. Der er udarbejdet nye vedtægter, hvori ethvert særpræg er forsvundet. Det nye seminarium bliver sandsynligvis et statsseminarium, og øvelsesskolerne bliver kommunale. Tilbage bliver gymnasiet (og muligvis HF kurset). I vedtægterne for statsinstitutionen pålægges det den nye bestyrelse at arbejde for den hurtigst mulige realisering af storseminariet og for, at gymnasiet udskilles af institutionen. Det nævnes som en mulighed, at det kan overgå til amtskommunen.

På gymnasiet imødeser vi denne udvikling med sindsro. Privat eller offentlig – det væsentlige er at arbejde for bedre rammer (et nyt gymnasium) så elever og lærere kan få rimelige chancer for at realisere noget af alt det nye, som de kommende år vil bringe.

2. Det fremgår i nogen grad af det, jeg har sagt. Opgaven går ud på at få bestyrelse, kommune, amt og ministerium til at indse, at gymnasiets problemer må løses. Det nuværende gymnasium er forældet og uegnet og har alt for lidt plads.

3. Jeg har været så tilpas kort tid ved Th. Langs Skoler, at jeg ikke i større omfang belastes af traditionsbestemte eller sentimentale følelser overfor institutionens fortid. De to frøkener Lang har dygtigt og energisk opbygget et imponerende værk. Men det princip om at være altomfattende har efterhånden gjort det for stort og dets spegede sammensætning er formentlig ved at være en hemske for videre udvikling. I de sidste år har det været føleligt, at seminarie-

problematik har hindret nødvendig omlægning for gymnasiet og omvendt. Det er nødvendigt at adskille problemerne.

4. På en række områder har det fungeret godt, og indenfor nogle faggrupper er det stadig tilfældet. Men den hurtige udvikling indenfor de enkelte afdelinger har stadig stærkere engageret lærerne i de specielle problemer. Og institutionens stærke vækst har gjort den uoverskuelig. Lærerne kender ikke mere hinanden.

5.-6. Gymnasiet fungerer for dårligt under de nuværende kår, og alle accepterer, at der må gøres noget. Forhåbentlig vil den nærmeste tid bringe nogen klarhed. Vi har bedt sagkyndige fra undervisningsministeriet om at komme herover og vurdere storinstitutionen, nuværende bygninger på Skoletorvet og på Århusbakken og tage stilling til gymnasiets forhold. Det vil ske inden jul. Samtidig får seminarierne vel klarhed over, hvor hurtigt deres nybyggeri kan realiseres.

De tanker om et omfattende undervisningscenter i Gødsvad, som vi publicerede herfra for nogle år siden, er for mig at se stadig aktuelle. Efter alt at dømme vil gymnasiet i løbet af 70'erne blive ændret sådan, at en lang række andre uddannelser får de 16-19 årige indpasset i det. Et funktionsdygtigt gymnasium vil kræve meget omfattende og meget fleksible bygningskomplekser og megen nytænkning.

Thastum.

Enemærke:

1. Arbejdet med sammenlægning af de to institutioner Th. Langs Skoler og Silkeborg Seminarium er også for øvelsesskolen den begivenhed, som vil få de mest afgørende følger, men virkningerne vil først vise sig lidt efter lidt. Meget vil afhænge af, hvornår det lykkes at sætte selve udflytningen af seminarierne i gang.

2. Den opgave, der stadig må fylde mest i dagligdagen, er at holde skolens arbejde á jour, mens der forhandles om ændringer og udflytninger. Vi har i år for første gang udelte 8. klasser, og forsøgsordningen med begyndelsesklasserne er rykket op til 2. skoleår, samtidig med at vi har ladet den brede sig til børnehaveklassen, hvor to lærere arbejder samtidig med 25 elever.

P-fags og valgfagsordninger på alle klassetrin stiller også store krav til lærernes fantasi og samarbejdsevne, så hverdagens mange gøremål fylder så meget, at de ofte noget usikre fremtidsplaner fortoner sig.

3. Den egentlige sammenlægning af de to seminarier med dertil hørende udflytning til Gødvad vil selvsagt få afgørende betydning for øvelsesskolen, som dermed vil ændre karakter og blive distriktsskole i området derude. Skoledirektør Kold Olesen har med stor energi gennemført en undersøgelse af befolkningsudviklingen i Silkeborg og peger på, at der allerede meget snart kan blive brug for at flytte skoler fra den indre by til området nord for søerne. Th. Langs øvelsesskole har også været draget ind i disse overvejelser, og skoleudviklingen kan måske på denne måde blive løftestang for seminariernes udflytning. Forudsætningen for sådanne planer er undervisningsministeriets fastsættelse af tidsrammen for hele projektet.

4. Det ser ud som om opdelingen i 3 undervisnings- og uddannelsesområder bliver en konsekvens af kommende

lovgivning for de skoleformer, vi har i institutionen, og for mig at se er vi allerede langt inde i den udvikling. Der har ganske vist i de senere år været fællesundervisning i en række fag for 8.-10. klasse og realafdelingen, men det er næppe på den måde, man fremmer samtalen mellem gymnasium og folkeskole. Den må snarere sætte ind på det vanskelige spørgsmål om formidling af overgangen fra det ene område til det andet.

5. Der hvor der er arbejdsfællesskaber, er det mit indtryk, at samarbejdet fungerer godt og stiller stadig stigende krav, hvis arbejdet skal lykkes. Dette nødvendige samarbejde lægger så meget beslag på os alle, at det næppe er muligt også at overkomme et samarbejde, der måske kunne bygge bro mellem forskellige afdelinger. Vi er nok så mange, at selve antallet nødvendiggør en vis afgrænsning.

6. Der skal i Gødvad være to øvelsesskoler til det kommende storseminarium, og det er altså også os.

7. Hvis man med et »Undervisnings-supermarked« i Gødvad tænker på noget lige så standardiseret, højtråbende, uoverkommeligt og upersonligt som et supermarked i gængs forstand, håber jeg aldrig at opleve det. Men hvis man i stedet kunne forestille sig et varieret landskab (undervisningslandskab), hvor der på naturlig måde var placeret mange forskellige undervisnings- og uddannelses tilbud, der løser opgaverne i samspil og med fælles udnyttelse af speciallokaler og andre faciliteter, vil jeg meget gerne være med til at overveje, om der i et sådant område kunne indrettes undervisning i menneskeligt overkommelige enheder.

G. E.

Gro Nielsen causerer:

Naturligvis er – som af Thastum og Georg Enemærke også nævnt – sammenslutningen af de to institutioner Th. Langs Skoler og Silkeborg Seminarium til én: Den selvejende institution Th. Langs Skoler og Silkeborg Seminarium det vigtigste, der er sket siden sidst. Den gamle bestyrelse har holdt sit sidste møde, sluttende af med en festlig middag på kostskolen hvor der blev takket smukt og hjerteligt af til alle sider, og den nye bestyrelse har holdt sit første møde og påbegyndt arbejdet. Efter lange forberedelser er toget altså sat i gang og er begyndt sin fart ud af det nye spor, og så må vi jo kun håbe, at det er et godt og solidt spor, som fører i den rigtige retning. Det skal ikke skjules, at der sommetider er en lille ængstelig tvivl, der spøger i ens sjæl, men der er nok ikke andet at gøre end at vifte den væk med bevidstheden om, at sporskiftet var en nødvendighed, hvis vi ville bevare seminariekapaciteten i byen. Jeg tror nok, at vi alle er enige om, at vel indeholder sporskiftet visse faremomenter, men de er små i sammenligning med den risiko, vi ville løbe ved at blokere eller nægte dette skifte. Det er helt enkelt et eksistensspørgsmål. Kræfterne og omtanken må derfor nu lægges i arbejdet med det kommende. Sporskiftet har fundet sted, men kun den første lille stump af sporet er lagt. Hovedretningen af resten er stukket af, men der er mange variationsmuligheder med hensyn til, hvor og hvorledes det iøvrigt skal lægges, og det er i planlægningen og udførelsen af dette, de positive muligheder

Bekymringerne gælder naturligvis først og fremmest – eller måske kun – at det kommende seminarium bliver så stort, med 800 - 1000 studerende. Angsten for den upersonlige mangfoldighed af mennesker, der ikke kender hinanden og ikke kommer hinanden ved må få os alle til at sætte alt ind på at skabe nogle rammer, der muliggør, at de enkelte studerende og lærere kan opleve nogle primære tilhørsforhold og funktionelle fællesskaber. Det er den samme pro-

blematik, der gør sig gældende overalt i de moderne samfund. Indbyggerantallene stiger, og enhederne bliver større og større, drevet frem af den tekniske udvikling. Byerne vokser, fabrikker, forretninger og alle andre virksomheder ligeledes, og uddannelsesinstitutioner af enhver art ser ud til at være underkastet de samme vilkår. Det er utænkeligt, at samfundet skulle kunne reetableres med tidligere tiders små, mere eller mindre, i sig selv hvilende enheder. Man kan ikke nedlægge storbyerne, men man kan prøve at gøre dem til tålelige opholdssteder for mennesker. Anstregelserne må rettes imod, at man midt i alle disse som stordrift organiserede funktioner får dannet ligesom nogle celler, hvor de enkelte mennesker oplever, at de har lod og andel i hinanden. Det må også gælde det kommende storseminarium i Silkeborg. Hvorledes det skal gøres, er det endnu for tidligt at sige noget om i enkeltheder. Men hvis tanken herom fastholdes som et fundament, hvorpå alt det øvrige skal bygges, er jeg ikke i tvivl om, at en rimelig løsning vil være mulig. I den opgavebeskrivelse, der til sin tid skal overgives til arkitekterne, må dette efter min mening være kondition nr. 1. Det vil være noget nyt. Jeg kender ingen bestående uddannelsesinstitution, for hvis opbygning den første betingelse har været, at den skulle kunne danne rammen om menneskelig trivsel i små funktionelle enheder.

I det kommende uddannelsescenter i Roskilde har sådanne små enheder også en høj prioritering, og vi må have opmærksomheden nøje rettet imod de forsøg, der gøres der. De nuværende Th. Langs Skoler er iøvrigt et klart vidnesbyrd om, at en uddannelsesinstitution kan være stor uden at blive til et upersonligt uhyre. På Th. Langs Skoler er der langt flere elever, end der vil være i det nye storseminarium, men netop fordi der findes en opdeling i relativt selvstændige afdelinger, bliver mangfoldigheden ikke overvældende for de enkelte elevgrupper. Om nogen skulle have erfaringsmæssige forudsætninger for at skabe et storseminarium efter de retningslinier, der her er nævnt, må det vel være os!

Gro Nielsen.

Tre udsagn om HF-uddannelsen

Midt i forberedelserne til en spændende gryderet, ringer telefonen, og Jensens stemme lyder i røret: »Hvad mener du, du har fået ud af HF, nu du ser tilbage«? – Jeg oplever fransktimerne på ny og bli'r enig med Jensen i, at det kunne være meget interessant og sjovt at skrive nogle sider om, hvad HF har betydet for mig. – »Naturligvis både negativ og positiv kritik, Tove«, siger Jensen. – Ja, naturligvis.

Jeg går tilbage til gryderne, rører lidt i en, vil hente noget i spisekammeret, kan ikke huske, hvad det er og bli'r pludselig klar over, at hjertet hamrer, at jeg er nervøs, ja, at Jensen har bragt mig i en situation, jeg kendte så godt – en eksamenssituation!

Dagene går, og tankerne beskæftiger sig med dette, hvad fik jeg ud af HF? HF betyder højere forberedelseseksamen, en eksamen, der formelt skulle danne basis for en højere uddannelse.

I min situation er der ikke tale om en højere udannelse, og jeg mener ikke, HF har betydet overvældende for mig.

Med undtagelse af biologi beskæftiger jeg mig ikke med noget af det, jeg dengang læste. Biologi var ét af de obligatoriske fag, et fag som ikke havde min interesse, og som jeg aldrig havde nogen glæde af. Det gjaldt biologi som så mange andre fag, stoffet blev ikke sat ind i en meningsfyldt sammenhæng. At de mest elementære begreber blev nogenlunde lært skyldtes udelukkende hensynet til eksamen.

To måneder efter at jeg havde overstået HF-eksamen og været »omgænger« i biologi, begyndte ernæring naturligt at interessere mig, og dermed ernæringens indvirkning på legemets forskellige funktioner. Altså gik jeg i gang med at lære det, jeg før havde spildt timer på. Sammenhængen blev klar.

Dengang interesserede bl. a. samfundsfag og dansk mig, men på grund af for lidt tid – som 2 år er – og for mig uvedkommende obligatoriske fag – var det ikke muligt at gøre så meget ved disse fag, som jeg gerne ville, og når man ligger i gruppen »mindre god hukommelse og »kun« normalbegavet«, blev resultatet, at jeg fik for lidt ud af – også – disse fag.

Det må kunne lade sig gøre at vælge de fag, der har betydning for det studium, man stiler imod og ens øjeblikkelige situation. Skulle man vælge et andet studium, der kræver en anden fagkombination, skulle denne kunne tilvejebringes i en opsamlingsrunde. Dette system vil naturligvis i mange tilfælde medføre en længere startperiode, inden man kommer i gang med det egentlige studium. Gevinsten står dog i rigelig mål med ulemperne, idet HF-kursisten altid vil være velmotiveret for de fag, han beskæftiger sig med, og hvad det betyder for indlæring o. s. v. er jo en kendt sag.

Noget andet, der springer i øjnene ved et tilbageblik, er den prioritering, der er foretaget mellem de enkelte fag under den eksisterende ordning. En prioritering – som dengang nok forekom urimelig – ser i dag ud som udslag af skinbarlig sindssyge. Min målestok for den vurdering er interessen for, hvad man kan kalde »det at eksistere«. Ja, interesse er måske for vagt et udtryk, det er det væsentlige, indkredser nok bedre min synsvinkel.

Helt konkret medfører det, at historie, samfundsfag, psykologi og dansk tillægges stor betydning og dermed ønsket om stort timetal.

Den »skinbarlige sindssyge« kommer da til udtryk i, at matematik alt i alt – timetal + hjemmearbejde – er det alt overskyggende fag.

For negativ overfor den eksisterende ordning måske? – Det indtryk er nok altid svært at undgå, når noget skal sammenlignes med ens eget utopia.

Sluttelig skal da nævnes, hvad der kan, af positivt udbytte.

Det er godt – som samfundet er i dag – at jeg har den sikkerhed, som et HF-eksamensbevis gi'r, en sikkerhed for, at jeg ikke står helt på bar bund, hvis jeg en dag skulle få lyst til at opgive min nuværende beskæftigelse – at drive hele det mangesidede foretagende, som en vegetar- og makrobiotisk restaurant er.

Jeg er da heller ikke blind for at selve det at behandle en mængde stof, gennem 2 år – hvor overfladisk det end kunne forekomme – har givet mig en vis baggrund, som har indflydelse på de valg, man må foretage hele tiden.

Tove Bech.

På opfordring skal jeg på bedst mulig måde forsøge at belyse HF eksamen i relation til mit studium (stud. agro. ved den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole = K.V.L.). Jeg finder det rimeligst kort at resumere min vej til H.F. Min skolegang sluttede i første omgang efter 7 års forløb, hvorefter jeg var beskæftiget ved landbruget afbrudt af ungdoms- og højskoleophold samt et halvt år i England. På et vist tidspunkt fandt jeg ud af, at min uddannelse var mangelfuld, hvilket jo i det lange løb er utilfredsstillende. På grund af kun 7 års skolegang var jeg ilde stillet. Imidlertid begyndte jeg på landbrugsskole og forsøgte der gennem adgangshold at opnå optagelse på K.V.L. – hvilket mislyk-

Derefter kom H.F. ind i billedet. Det er faktisk ikke forkert at sige, at jeg kom ind ad bagdøren. For det første havde jeg ingen adgangsgivende eksamen, og for det andet startede jeg 2 måneder efter, at semestret var begyndt.

September 1970 begyndte jeg så på K.V.L. som een af de første med H.F. eksamen, hvor kammeraterne havde enten studenter- eller realeksamen + adgangseksamen. Som bekendt er K.V.L. et sted, hvor man beskæftiger sig med natur, hvorfor H.F. imødekommer dette særdeles udmærket, idet man jo kan vælge fag direkte baseret på studiet. Endvidere kan jeg tilføje, at niveauer i de enkelte fag må siges at akvivalere i passende grad. Skulle jeg pege på et enkelt fag, hvor antallet af undervisningstimer ikke er omfartende nok, må det være kemi. På 1. del (landbrugsstudiet er delt i 4 dele, 1 del pr. år) er der cirka 15 timer ugentlig med kemi, heraf dog 9 timer som øvelse på laboratorium. Timeantallet fortæller netop, hvor meget vægt man her på stedet tillægger dette fag. Jeg skal ikke gå i detaljer og påpege manglerne, da det forekommer at være specifikt og ikke af almen interesse.

Med hensyn til valg af »tilvalgsfag« på H.F. burde de respektive undervisere i højere grad kunne orientere den enkelte elev om, hvilke fag der var hensigtsmæssige at vælge med henblik på videre uddannelse. Det være indrømmet, at det stiller store krav til underviserne. Her kunne også tænkes, at een bestemt underviser som specielt havde indblik (hvorfra han så end måtte tilegne sig det) i de forskellige højere uddannelsers videre forløb og således præcist orientere H.F. eleven om, hvilke fag han fornuftigst kunne vælge. All right – det kræver, at eleven er klar over i hvilken retning den videregående uddannelse tænkes at forløbe. Nuvel – lad det antal, som har et specielt sigte med eksamen få denne grundige orientering. Det er netop H.F.'s force at præparere de enkelte elever efter individuelle ønsker – eller rettere, det er vel tanken ifølge betænkningen. Jeg kan forsikre, at dette er seriøse tanker, idet jeg selv har bitre erfaringer.

Lidt om undervisningsformen her på stedet. Undervisningen foregår på forelæsningsform, støttet af øvelser og examiner i de enkelte fag. Der er på 2. del 38 timer om ugen. Dette udvides yderligere i forårssemestret, hvor lørdag eftermiddag også inddrages i undervisningen. Når jeg nu fortæller, at der ikke er mødepligt, ånder læseren måske lettet op, men jeg vil påstå – uden statistisk at kunne bevise det – at der ikke er så mange forsømmelser som på et H.F. kursus, hvor man har mødepligt. Øvelsesholdene er inddelt i hold på 18, hvortil der som regel er knyttet 2 instruktører, afhængig af hvilket fag det drejer sig om.

Når man skal måle værdien af en H.F. eksamen, er det naturligt at pege på arbejdsformen, den måde undervisningsformen praktiseres på i relation til et frit studium. Jeg tror, man kunne forberedes betydeligt bedre, hvis der

blev overladt mere ansvar til den enkelte elev. Hermed insinuerer jeg, at man faktisk er for beskyttet, forstået på den måde, at i fald man på samvittighedsfuld måde har gennemgået dagens lektie, ja – så kan man trygt forlade sig derpå. H.F. er for »skolepræget« og giver derigennem en brat overgang mellem skolegangen og det frie studium. H.F. klientellet er af en sådan beskaffenhed, at der skulle være basis for en vekselvirkning mellem underviseren og eleven, etableret på en måde som resulterer i et større ansvar hos eleven i disponeringen af pensum. Man er inde på noget af det rigtige ved løsning af hovedopgaverne. Jeg vil ikke påberåbe mig kompetence til at angive den ideelle løsning, men blot pege på overgangsproblemet i forbindelse med selv at skulle disponere et stof.

Sluttelig vil jeg understrege, at H.F. har givet mig de fornødne grundforudsætninger, som kræves for min studiegren. Jeg har peget på visse ønskelige ændringer, men helhedsindtrykket giver mig dog grund til at udtrykke tilfredshed med H.F. eksamen, i særdeleshed når jeg har opnået den uden egentlig forudgående eksamen og således taget en smutvej, som har forceret begyndelsestidspunktet for mit studium. Netop derfor er H.F. et udmærket opsamlingsheat for unge, som har forladt skolen efter 7 år og senere fortryder dette.

Uffe Henneberg.

For godt fire år siden startede det første hold HF-studerende på Th. Langs Skoler. Den med spænding imødesete uddannelse skulle tage sin begyndelse.

Året forinden havde jeg taget realeksamen fra samme skole og havde i den mellemliggende tid været beskæftiget som elev i et handelsfirma i Århus. Imidlertid havde jeg dog længe følt, at jeg ønskede at lære mere, at jeg havde forladt skolen for tidligt, og at jeg måske burde have taget studentereksamen.

Derfor fulgte jeg orienteringen om den kommende uddannelse med den største interesse, og da tiden for optagelse nærmede sig, var det min overbevisning, at HF ville give mig den viden, jeg savnede i min foreløbige uddannelse.

Jeg var heldig. Blev optaget og mødte en dag i august 1967 til den første skoledag som HF-studerende.

Det var med nogen overraskelse, jeg »beså« mine fremtidige klassekammerater den første dag. Jeg havde altid været vant til, at skoleklassens elever var jævnaldrende, men hvad så man her? En stor aldersforskel – de yngste fra 17 år til den ældste på 29, som jeg forøvrigt fejlagtigt bedømte til at være en af institutionens nye lærere.

Man skulle tro, at den store aldersforskel ville bevirke visse »skævheder« i klassen, men det viste sig senere, at sammenholdet og samarbejdet blev fint og frugtbart, ja, det blev næsten stærkere heraf.

Især op mod de afsluttende eksaminer havde jeg, som hørte til de yngste på holdet, og den netop omtalte »ældste«, etableret et virkeligt godt samarbejde, som i al sin enkelthed gik ud på at repetere sammen. Iøvrigt en fremgangsmåde, som jeg varmt kan anbefale; jeg tillægger den en stor del af æren for mit eget eksamensresultat.

De to år, jeg tilbragte på HF-kurset, blev de to bedste i

min hidtidige uddannelse. Undervisningen var særdeles fortræffelig, og sammenholdet i klassen var glimrende. Forholdet lærer-elev var et helt andet, end jeg før havde oplevet. For første gang i min skoletid følte jeg virkelig, at man kunne drøfte problemer med sin lærer som to lige-stillede. Selvfølgelig ligger dette i sagens natur, men man følte sig dog som noget mere end blot en skoledreng.

Tiden på HF gik hurtigt; efter det første år eksamen i tre fag, et halvt år efter i to, og endelig de sidste afsluttende prøver og man var HF'er. Allerede på det tidspunkt havde den nye uddannelsesmulighed vist sig at være en succes. Mange havde søgt den nye vej mod lærer- og socialrådgiveruddannelsen, og nu viste det sig, at endnu flere muligheder forelå.

Da jeg startede på HF, var det min agt at blive lærer, men da bl. a. muligheden for et universitetsstudium forelå, tog jeg chancen og søgte optagelse på Århus Universitet.

Mine eksamenspapirer viste sig at være adgangsgivende, og dermed havde HF-uddannelsen bestået sin egen lille eksamen i samfundets øjne. Desværre svarede universitetsstudiet ikke helt til mine forventninger. Jeg tog en rask beslutning og sagde farvel til en højere uddannelse i første omgang. Medvirkende til min beslutning var også, at jeg havde problemer med matematikken, et fag, som jeg altid har været interesseret i. Desværre forelå der ikke mulighed for at vælge både matematik og engelsk som tilvalgsfag på HF, og da jeg valgte engelsk, måtte jeg nøjes med begrænset matematik-pensum. Jeg har dog senere erfaret, at den ovennævnte konstellation nu er blevet muliggjort.

I stedet valgte jeg så at få en ganske kortvarig uddannelse, jeg søgte ind hos Jyske Bank, en beslutning som jeg absolut ikke har fortrudt.

Igen hjalp mit eksamensbevis mig, idet jeg straks blev ansat uden først at skulle have bestået handelseksamen. Det beviste, at man i erhvervslivet ligestillede HF-eksamen og studentereksamen.

Således har jeg indtil nu draget gavn af mit eksamensbevis, og om det senere skal hjælpe mig, vil tiden vise.

Men har HF-eksamen givet mig mere end blot nogle karakterer i hvert enkelt fag? Ja, så afgjort! En af de største positive sider ved HF er, at man får lov at arbejde uhyre selvstændigt, særligt i de to uger, hvor de velkendte speciale-opgaver skrives. Her kan man virkelig få lejlighed til at arbejde med stoffet og redigere det, som man selv synes bedst.

Naturligvis er ideen bag tilvalgsskole udmærket, men jeg vil dog pointere, at det kan være farligt at specialisere sig for tidligt. Her, mener jeg, har HF fundet en udmærket mellemvej med hensyn til fordelingen af fællesfag og tilvalgsfag. Endvidere synes jeg, at det er en god ting med afsluttende eksamen i hvert enkelt fag. Herved forhindres, at et fag bliver »syltet«.

Som man vil forstå af det foregående, har jeg haft stort udbytte af min tid på HF, og jeg vil gerne benytte disse linier til at rette en hilsen og en tak til de lærere, som jeg havde fornøjelsen at blive undervist af.

Hans Worsøe.

Om børnehaveklassen

I august 1970 startede børnehaveklassen og fik til huse i »den lille skole« i samme lokale som 1. klasse. Det første skoleår fungerede den helt som folkeskolens børnehaveklasser, blot med den fordel her, at jeg fik skolens støtte til at holde børnetallet på 20, medens mange andre skoler går op til 22 børn eller mere, skønt det pædagogisk set rimeligste antal elever er 18. I skoleåret 71-72 har vi imidlertid indrettet børnehaveklassen til at forberede eleverne på den utraditionelle undervisning, der gives i 1. og 2. klasse, og som Enemærke skrev om her i efteråret 70. Vi er nu to pædagoger, fritidspædagog Arne Lindgård og jeg, og vi forsøger i øjeblikket at skabe en samarbejdsform, som *dels* skal kunne forberede børnene (bedre end *een* pædagog kan) på de mange valgsituationer og skift mellem flere voksne, som de vil komme ud for i 1. klasse, — og *dels* vænne børnene til både at kunne arbejde sammen i små grupper, f. eks. i åben plan-arbejde, og kunne opleve sig selv som medlem af den store gruppe på 25 børn, som børnehaveklassen nu består af.

Børnehaveklassen 1970-71 var en meget lidt homogen flok i starten, næsten ingen af børnene havde gået i børne-

have. Jeg tror de var ualmindeligt længe om at »finde sammen«, — men børnene sluttede skoleåret som en socialt vældig godt fungerende gruppe. Jeg tror, at hver classes forskellige sammensætning, — aldersmæssigt, med hensyn til sociale og søskendemæssige placeringer, må påvirke den måde, man som pædagog vil tilrettelægge arbejdet på. Jeg valgte helt bevidst at satse på, gennem *snak*, gruppe- og fælleslege osv., at hjælpe børnenes sociale tilpasning, måske lidt på bekostning af nørkleri og forarbejdning af pæne ting til julegaver og pynt.

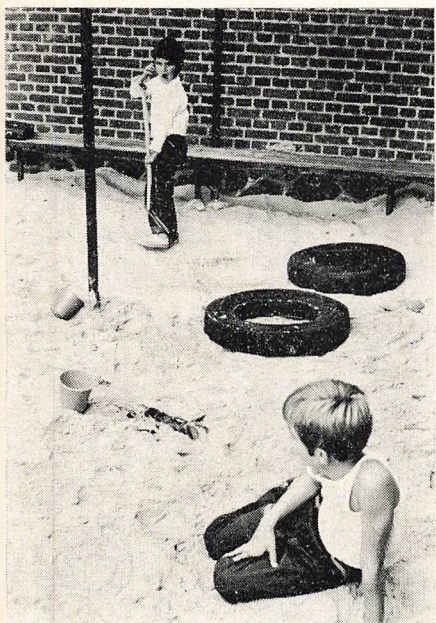
Ud over hovedformålet med børnehaveklassen: at mildne overgangen mellem hjem og skole, har vi samme målsætning som folkeskolen, men det nærmeste, man endnu er kommet en formulering af en fælles holdning til arbejdet, kan læses i den udmærkede »Rapport om børnehaveklassearbejdet i Ballerup-Måløv kommune«. Jeg citerer herfra: *I det pædagogiske arbejde med de 5½-7-årige må børnehaveklasselæreren forholde sig til barnet gennem alle former for holdning til og beskæftigelse af barnet, der fremmer og stimulerer den motoriske, cognitive, kreative, emotionelle og sociale udvikling, således at barnet får mulighed for alsidige udtryksformer.*

En af de betragtninger, man kan anstille over arbejdsgangen i en børnehaveklasse, er at man må tilstræbe en øvelse af barnet til færdigheder svarende til skolens faggrupper, tilpasset efter barnets muligheder, idet man i den sidste del af skoleåret arbejder mere koncentreret med indskolingen.

For eksempel vil man, som forberedelse til faget *dansk*, kunne regne alle former for samtalsituationer (f. eks. bl. a. telefon!), højlæsning, fortælling (både børnenes og lærerens), dramatisering, sanglege etc.

Med tanke på *regning* og *matematik* vil lege med klodser, forskellige perceptionstrænende spil, leg med vand (som måles i forskellige beholdere), vægte, give børnene lejlighed til at forstå mængder, mål og former.

De årtidsbestemte gøremål, skovture, indsamling og

undersøgning af materiale fra naturen, dyrkning af frø og planter, arbejde med andre folk og lande, byens indretning, forældres arbejdsplads, vil alt sammen dække faget *orientering*.

Det øvrige traditionelle børnehavearbejde: leg med ler, farver, maling, papmache, stof, saks, nål, værdiløst materiale, træsløjde, sang, musik, rytmik, madlavning og bagning kan samlet være en forberedelse og måske udvidelse af det, som i 1. klasse kaldes *udtryksfag*.

For at forebygge at nogen skal tro at børneklassearbejdet er fagopdelt eller for fagligt betonet, vil jeg godt lige sige, at en masse tid, især i begyndelsen af skoleåret, går med fri leg, f. eks. leg med dukker, damefrisørleg, købmandsleg, fri og organiseret udeleg m. m., – og at børnehaveklassen måske først og fremmest bør fornemmes som et sted, hvor både børn og voksne kan være glade og fri og have det sjovt sammen.

En fordel ved børnehaveklassens tilstedeværelse i skolen

er iøvrigt, at man i god tid kan opdage eventuelle handicaps og få dem behandlet før de »gror fast«.

Vi har i børnehaveklassearbejdet her på skolen haft et meget livligt forældresamarbejde, både med uformelle forældrebesøg (i form af medarbejde) og mange forældremøder, ca. 5 på et skoleår. Jeg anser det for meget væsentligt at få en god kontakt med forældrene inden den egentlige indlæringssituation skaber problemer. Forældrene er meget afslappede i forholdet til børnehaveklassen – »børnene kan jo ikke dumpe i modellérvoks«, som en far har sagt, – og det nære og hyggelige samarbejde med børnehaveklasseforældrene kan afgjort komme både skolen og forældrene til gode senere hen. Også den gode kontakt forældregruppen kan få *indbyrdes*, bl. a. gennem forældredvalgsarbejde, planlægning af forældremøder, fester og lign., vil kunne gavne børnehaveklassens sociale liv, og på langt sigt skolens.

I årets løb havde jeg et nært samarbejde med lærerne i 1. klasse, bl. a. havde vi et ugentligt møde, hvor vi fik

klaret både lokalemæssige og rent pædagogiske spørgsmål, før de blev til problemer, ligesom jeg fik indblik i planlægningen af arbejdet og det daglige liv i 1. klasse.

Før sommerferien kom de lærere, der skulle overtage børnehaveklassen, og tog del i arbejdet, og var også med til klassens afslutningsfest, hvor alle de 30 børn, som skulle

i 1. klasse samt deres forældre deltog (efter at de 10 »nye« børn i ca. 14 dage var sluset ind i børnehaveklassen). Samarbejdet mellem 1. klasses og børnehaveklassens lærere er en af de vigtigste forudsætninger for, at børnehaveklassearbejdet kan lykkes, og man må håbe, at der i skemalægningen fremtidigt tages hensyn til dette, således at man tidligst muligt fastsætter, hvilke lærere der skal undervise i 1. klasse.

Jeg fik også lejlighed til at være med »mine« børn i den første uge i 1. klasse, hvor jeg tog del i arbejdet og var i baggrunden, hvis nogen skulle føle sig beklemte.

Også i dette skoleår ser vi lærere i børnehaveklassen frem til et nært samarbejde med de kolleger, der underviser i 1. klasse, så vi kan erfare fra dem, hvordan de oplever at indskolingen har fungeret, og hvilke ting vi skal satse på eller forbedre i dette års børnehaveklasse.

Nu, hvor børnehaveklasserne overalt i folkeskolen er blevet en realitet, vil jeg håbe at seminarierne, også vores eget, vil lægge mere mærke til dette nye arbejdsfelt.

Jeg tror, at der i børnehaveklassernes arbejdsmiljø er mange studiemuligheder for seminarieeleverne, som i børnenes legge- og arbejdsituationer vil kunne lære meget om småbørns sociale adfærd og iagttagelse skolebegyndere.

Lone Højholt.

Gymnasiets nye samfundsfaglige gren

At der i almindelighed er temmelig langt fra skolereformers nedfældelse på papiret og så til deres gennemførelse i praksis, overrasker vist ingen. Eksemplerne er legio. De største hindringer har vistnok været af økonomisk art, men ofte har der blot været tale om den inerti, der ligger i manglende forudseenhed: rammerne for et nyt fag var lagt, elevernes interesse var der også, men man manglede blot nogen til at forestå undervisningen. Og produktionstiden for en gymnasielærer er jo som bekendt 7-8 år.

I gymnasieloven af 58 var oprettelsen af en samfundsfaglig gren forudset; først i 1964 blev uddannelsen af kvalificerede lærere med direkte sigte på gymnasiet sat igang. De første få blev færdige sidste år. I vore nordiske broderlande har man haft en samfundsfaglig gren — i praksis — i det meste af efterkrigstiden.

Samfundskundskab eller samfundsorientering har på gymnasieplan haft den trange skæbne at være et *appendix* til faget historie. Når man endelig havde banet sig vej kronologisk op gennem tiderne (i min tid, student -63, standsede vi i -45, for »derefter er det jo meget klarere, da det jo kan læses i aviserne«), fik man en gang retsregler i form af familielivets jura, grundloven og internationale organisationer. Meget er ændret, således at man også i dag interesserer sig for, hvordan samfundet rent faktisk hænger sammen, hvordan det fungerer, og hvilke strukturer, der kan være tale om. Men een ting var i hvert fald galt: *tiden* var altfor knap. Og endelig tillod man sig også at overveje, om det ikke ville være formålstjenligt ligefrem at fjerne den sikkert velmente, men kvælende historiske omklamring.

I denne frigørelsesproces fik »samfundsfag« hjælp af visse behjertede historielærere. Igennem især slutningen af 60'erne kørte forskellige forsøgsordninger. Een af de ledende i disse bestræbelser (hvori også Institut for Statskund-

skab, Århus Universitet spillede en stor rolle) var den daværende adjunkt ved Århus Statsgymnasium, nuværende fagkonsulent, professor Tage Kaarsted (iøvrigt student fra Th. Langs Gymnasium 1947).

Efterhånden som kvalificerede lærere blev færdige på universitetet og grene blev oprettet (i øjeblikket er der samfundsgrene på ca. 20 gymnasier i Storkøbenhavn, Århus og Midtjylland) fik fagets indhold en fastere karakter. Men det befinder sig stadig på det eksperimenterende stadiet med hensyn til såvel målsætning og stofvalg som undervisnings- og arbejdsformer.

For øjeblikket arbejder vi på følgende *målsætning*:

»Formålet med undervisningen er, at eleverne erhverver sig kendskab til væsentlige træk i sociale systemers strukturer og funktioner og opnår færdighed i præcis og systematisk iagttagelse, i sammenligning af iagttagelser og i kritisk analyse af samfundsmæssige sammenhænge. Det er ønskeligt, at eleverne herved på nogle områder når frem til indsigt i forskningstekniske problemer og samfundsvidenskabelige metodeproblemer«.

Dette af sociologi inficerede sprogbrug siger sikkert de færreste mere, end hvad allerede ligger i selve fagets betegnelse. Derfor skrider vi rask videre til en opregning af de *discipliner*, som indgår, og som lærer og elever skal igennem i løbet af de *to sidste gymnasieår*, og hvortil vi har fået overlagt *5 timer ugentlig*. Disse discipliner er: sociologi, økonomi, poliologi (»læren om politik«) og international politik. I *sociologi* behandler man forholdet mellem individ, gruppe og samfund, herunder i første række den lille gruppes sociologi (familien, arbejdsgruppen, skoleklassen etc.), men også de større grupper som bysamfundet og differentiering i det store samfund (f. eks. efter status). Til beskrivelse og forklaring af disse fænomener anvender vi

et begrebsapparat, hvori nøgleordene er interaktion, sociale normer og roller, og endelig tidens modeord: kommunikation. Den *økonomiske* disciplin omfatter — beskrevet i store træk — det økonomiske kredsløb («hvordan hænger samfundet sammen økonomisk set») og den økonomiske politik («hvordan kan det offentlige gribe ind i det økonomiske liv»), hvortil kommer som grundlag en statistisk beskrivelse af erhvervene.

Politik angår fordelingen af værdierne med gyldighed for et samfund. Hvorledes foretager det danske politiske system denne fordeling? Hvilke elementer (institutioner, organer, strukturer etc.) er afgørende for denne fordeling i specielle situationer og i almindelighed? Kort sagt: hvilken rolle spiller politiske partier, folketing, regering og administration, interesseorganisationer (herunder erhvervsorganisationer), — alle politiske institutioner. Dette indgår i disciplinen *politologi* ved siden af problemer som politisk adfærd (også holdning og meningsdannelse), politiske idé-systemer og politiske beslutningsprocesser. Hovedvægten lægges på det danske politiske system, men til slut indtages også vigtige fremmede politiske ditto.

Efter således at have behandlet samfundet ud fra disse tre aspekter: sociologisk, økonomisk og politisk, prøver vi at anskue fænomenerne i en international sammenhæng. I *international politik* beskæftiger vi os med »de dybe kræfter« i det internationale politiske system mellem polerne integration og konflikt, statsadfærd og udenrigspolitiske beslutningsprocesser. Hertil kommer en gennemgang af de vigtigste universelle og regionale internationale organisationer, og endelig til sidst aspekter af dansk udenrigspolitik og udformningen af samme.

Disse fire discipliner lægger naturligt op til, at der i et vist omfang bliver tale om en *emneorienteret* undervisning, således at et område ansues ud fra synsvinkler og problemstillinger, der vedrører flere discipliner. Muligheden herfor bliver større og større, efterhånden som eleverne bliver ført ind i faget.

Ikke mindst i forbindelse med *specialeskrivningen* vil der være mulighed for at arbejde med emner, som belyses ud fra forskellige problemstillinger. I dette speciale, der normalt lægges i 3g, og hvortil der skal anvendes ca. 40 undervisningstimer, behandles emner som eksempelvis: Danmark og det europæiske fællesmarked, — kønsrollemønstret i sociologisk, økonomisk og politisk belysning, — Dansk regeringsdannelse-praksis, — Kriminalitet, — Cuba, — Udviklingsproblemer — med særligt henblik på Østafrika, etc. Der vil her være mulighed for inden for et specielt område, som særligt interesserer den pågældende klasse, at gå i dybden med et emne.

Denne hastige gennemgang af fagets discipliner har ved sin nærmere præcisering af fagets indhold også indirekte peget på de væsentligste grunde til at samfundsfag fik en selvstændig placering i forhold til moderfaget historie. Begge fag arbejder stort set med de samme data. Men synsvinklen (*approach'et*) er forskellig. Populært sagt interesserer historikere sig for *det unikke* begivenhedsforløb (f. eks. *den* franske revolution (1789), eller *den* 1. verdenskrig), medens vi i samfundsfag koncentrerer os om det *generelle* og *typiske* (f. eks. en teori om revolutioners opståen og forløb, eller om årsager til væbnede konflikter). Skillelinjen er her stillet skarpt op, og måske også for skarpt, for i grunden kan vi jo ikke undvære hinandens metoder. Men hos os accentueres brugen af økonomiske/statistiske, sociologiske og systemteoretiske metoder (ved siden af den uundværlige historiske kildekritik) dog nok mere end hos historikerne. Det gælder i hvert fald i gymnasielæreruddannelsen.

Når disse forskelle i indfaldsvinkel er fremhævet, må det i samme åndedrag påpeges, at dette jo ingenlunde udelukker et for alle parter frugtbart samarbejde. Tværtimod. Historie og samfundsfag har så mange berøringspunkter og gensidige overlapninger, at der her for alvor vil kunne arbejdes med emner på tværs af fagskel. Også med fagene dansk, geografi, matematik, for nu at nævne de mest ind-

lysende vil der kunne iværksættes et tværfagligt samarbejde. Her gælder det dog endnu mere end for histories vedkommende, at samarbejdet er i støbeskeen, fordi der i det store og hele er tale om et uopdyrket område (måske lige med undtagelse af nærlæsning af politiske tekster). Det kræver tid og mod, inden man kan være nogenlunde sikker på, at det lykkes.

Hvilke *arbejds- og undervisningsformer* kan man nu tænke sig anvendt for at opfylde den ikke altfor præcise målsætning på den mest effektive og behageligste måde? Undervisningsvejledningen forudsætter, at elever og lærer træffer beslutning herom i fællesskab, men begges erfaringer er på nuværende tidspunkt meget begrænsede. Vi har en masse idéer, og prøver dem i praksis, og en stor del af arbejdet i klassen har eksperimentets karakter. Dette gælder også i bogstaveligste forstand, hvor vi i sociologien har kørt en halv snes af Sjølunds gruppedynamiske eksperimenter til belysning af fænomener, som vi så bagefter kunne læse om i vores lærebog. På denne måde kan man i et vist omfang så at sige tilegne sig et begrebsapparat ved at mærke det på sin egen krop, et begrebsapparat, som også bliver anvendt på en masse mere eller mindre fiktive dagligdags-situationer, som vi endevender i talløse diskussioner. Ofte ser vi desuden, hvorledes vores ofte meget løst begrundede »sunde fornufts« løsnings bliver kuldkastet gennem videnskabelige undersøgelser, der er tilstræbt objektive ved at bygge på statistik. I skrivende stund arbejder vi med en skriftlig hjemmeopgave, som består i at foretage en sammenlignende analyse af to bilag hentet fra »Den lille røde« og »Den lille hvide« ved hjælp af vores sociologiske begrebsapparat f. eks. begrebet sociale normer.

Når vi derefter skal igang med økonomien, vil vi også forsøge at tilrettelægge arbejdet således, at undervisnings-situationen mest muligt kommer til at ligne nuværende eller i hvert fald fremtidige realistiske (måske endda daglig-dags) situationer. Når vi skal gennemgå kreditforeninger, vil vi købe vores eget lille hus og se om det økonomisk

kan svare sig set ud fra forskellige tænkte økonomiske forudsætninger, etc.

I alle discipliner gælder det, at materiale fra massekommunikationsmidler i udstrakt omfang vil blive inddraget. Når man betænker hvilket bombardement det enkelte individ dagligt er udsat for fra den side, kan man ikke gøre nok ud af at behandle disse mere eller mindre tendentiøse frembringelser med en nok så kritisk holdning, der bundes i såvel viden som færdigheder i at analysere indholdet. Igen er der tale om en forholdsvis realistisk situation, hvor det gælder om at opnå færdigheder i kritisk analyse.

Endnu engang »kritisk«. Samfundsfag (og andre fag, hvor beskæftigelse med mennesker er det væsentligste element) er jo problematisk derved, at en 100 % objektivitet i forskning og undervisning er umulig. At sagerne taler for sig selv, er en positivistisk floskel. Data får kun mening ved at vi nærmer os dem fra en bestemt vinkel og stiller vores spørgsmål. Og som man spørger, får man som bekendt svar. Skal man da som såkaldt lærer forsøge at indtage en såkaldt neutral holdning og derved ganske ukritisk støtte det bestående samfunds struktur, eller skal man frank og fri lægge sine værdipræmisser frem i en engageret undervisning og så modtage beskyldningen for eensidighed. Alle vil måske ikke anerkende denne skarpe problemstilling, og man kan da også på kort sigt sætte sig mellem de to stole. På længere sigt vil man dog blive nødt til at vælge. Vigtigt er det under alle omstændigheder at opfatte undervisning slet og ret som en daglig provokation af eleverne.

I dette første år har 35 elever (23 sproglige og 12 matematikere) valgt samfundsfag her på stedet. Erfaringerne fra andre gymnasier, der har været igang 2-3 år viser, at fra 30 % og op til næsten halvdelen af gymnasieeleverne vælger denne gren. Dels er samfundsfagsgrenen et godt grundlag for en lang række samfundsbetonede videregående studier, og dels nyder den godt af den hastigt voksende erkendelse af, at politik gennemsyrrer næsten alt.

Kurt Fredsgaard.

Spillestykke

for to instrumenter
Elizabeth Nyborg

The first system consists of two staves in treble clef with a common time signature (C). The top staff begins with a quarter rest, followed by a series of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The bottom staff begins with a quarter rest, followed by a series of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. Both staves end with a whole note G4.

The second system consists of two staves in treble clef with a common time signature (C). The top staff begins with a quarter rest, followed by a series of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The bottom staff begins with a quarter rest, followed by a series of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. Both staves end with a whole note G4.

The third system consists of two staves in treble clef with a common time signature (C). The top staff begins with a quarter rest, followed by a series of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The bottom staff begins with a quarter rest, followed by a series of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. Both staves end with a whole note G4.

The fourth system consists of two staves in treble clef with a common time signature (C). The top staff begins with a quarter rest, followed by a series of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. The bottom staff begins with a quarter rest, followed by a series of eighth notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4. Both staves end with a whole note G4. The text "D.C. al Fine." is written below the second staff.

Instrumentation:

to guitarer
to fløjter
eller fløjte
og guitar
+ slagtøj

Chaconne

Niels Ulrik Ørts

Fra musik- værkstedet

»Spillestykke«

er komponeret af en elev i 2. real.

»Chaconne«

er besvarelse på en
bunden opgave i forbindelse
med musik som valgfag.

Den er lavet
af en elev i 3. real.

»Nu vågner«

er fra en musikafhandling
fra seminariets afgangsklasse.

»Det var en lørdag aften«

er beregnet for skoleorkester.

Nu vågner

Tekst: H. Rasmussen

Musik: Niels Bystrup

The image shows a handwritten musical score for the song 'Nu vågner'. It consists of three systems of music, each with a vocal line and a piano accompaniment line. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is common time (C). The lyrics are written in Danish. The first system covers the first two lines of music. The second system covers the third and fourth lines. The third system covers the fifth and sixth lines. The piano accompaniment is written in a simple, rhythmic style with chords and single notes.

Nu vågner al-le blomsterfrø af deres vinter-dva-le. Det synger grønt fra hver en ø, og

fisken i den blanke sø slår smut med krop og ha - le

Det var en lørdag aften

Sang
Fl.

Skf
Akl

AX
BX

Guit.

Bas

Indskolingsdagene august 1971

Hvordan husker du de første dage på seminariet?

Ja — de solskinsdage i august, hvor det hele begyndte?

Velkomst — flytterod — skemaskrivning — dusfest, eller skete der »noget« på seminariet, som var vedkommende og nærværende?

På et Plenummøde i maj 71 blev der nedsat en arbejdsgruppe, der fik til opgave at:

- 1) kulegrave modtagelsen af de nye — som den var forløbet de sidste 3-4 år,
- 2) opstille et program for modtagelse af årg. 71.

Modtagelsesudvalget (= arbejdsgruppens navn), blev hurtigt færdig med punkt 1): der var for mange minusser! Man måtte sigte på noget nyt og bedre.

Punkt 2) blev da opdelt i

- a) diverse skrivelser til »de nye«,
- b) programmet for de første dage.

Brevet til »de nye« blev i år på 11 sider — meget, ja, men skrivelserne er blevet rost fra alle sider som en god introduktion til seminariet. Bl. a. indeholdt den et lille indlæg, udarbejdet af en lærer og en studerende, hvor der blev gjort rede for såvel de praktiske som de sociale og pædagogiske problemer, vor dagligdag på seminariet rummer.

Med den nuværende struktur på seminariet, går der ca. en måned fra et forslag er stillet, til det er »hjemme« hos forslagsstillerne igen! Sådan også med udvalgets program for de første dage: til plenum, til fællesudvalg, udtalelse i lærerråd, tilbage til fællesudvalg, plenum, udvalg, atter plenum, og efter denne sidste godkendelse kunne vi — sidst i juni — gå i gang med den endelige udformning.

Dette arbejde blev dog indskrænket til en konkret fastlæggelse af mål og indhold. De rent praktiske ting lod man ligge til dagen før starten — !

Grundtankerne i forslaget overlevede alle hindringer: 2-3 dage: — hvor nye og ældre studerende samt lærerne mødtes på tværs af alle skel — hvor man spontant gik ind i et arbejde om emner, hvis fællesnævner var: en eller anden forbindelse med det sted, der skal være rammen om studieåret 71/72.

Udvalget lagde bevidst intet program/mål for disse emnekredse. Tværtimod blev det pointeret, at *boldene* selv skulle lægge i emnerne, hvad de havde lyst til at lægge i dem(!) Dog havde vi på forhånd (ved tilmelding) sikret os de såkaldte »idé-folk«, 1 á 2 studerende til hvert emne, således at de kunne gribe ind, hvis — og kun hvis — holdet ikke selv kunne komme igang.

Følgende emnekredse fik tilslutning d. 12.-13. aug. 71:

Formning: holdet arbejdede såvel teoretisk som praktisk. Teoretisk: faget set »tværfagligt« i folkeskolen. Praktisk: lavede udsmykning til festen fredag.

Pædagogisk drama/rytmik: trods løs »arbejdsopgave« nåede deltagerne at få så megen indblik i pæd.drama, at de til festen fremførte et spil — udarbejdet af dem selv!

Besøg på øvelsesskolen: holdet meget stort. — Ved velvilje fra øvelsesskolelærere blev der mulighed for at overvære — i enkelte tilfælde undervise i — timer på øvelsesskolen. »Tre-delning«: medtilrettelægge — iagttagelse — samtale.

Sang/musik: holdet havde det nye musikhus som tumleplads — fælles interesse: sang-musik!

Folkedans: også i musikhuset, hvor de nød godt af de mange musikfolks tilstedeværelse. I festen indgik en afd. med folkedans — til glæde for alle.

Kommunikation/trivsel: drøftelser herud fra 1. gruppe: udarbejdede spørgeskemaer. 2. gr.: rundt til de forskellige hold og spurgte om trivsel.

Kælderen nr. 66: under musikhuset er der en »tom« kælder, som overlades de studerende, hvis man kan finde måder for drift/formål etc. Holdet gik i gang med istandsættelse.

AV-hold: bestod af grupper, opdelt i: I. TV - foto - bånd. Efter »tekniske overvejelser« var holdene rundt hos de øvrige.

Læreruddannelsen: efter 66-loven. Diskussionen blev mere nogle betragtninger over det hidtidige forløb af uddannelsen end egentlig »indføring«, — men vel naturligt!

Børneparkering: p.g.a. mangelfuld oplysning fra vor side, var der ikke mange — men de få havde det dejligt i børnehaveklassens lokaler.

Forberede fest: holdet nok ansvarligt, men opgaven i lige så høj grad at være formidler — kontakte de andre hold, om de havde noget til festen — f. eks. folkedans.

Byen Silkeborg: der er en verden uden for sem. Holdet undersøgte byen, dens faciliteter, »holdninger« til studerende etc.

Debat om Sofie Risbjergs bog: »Træk af den moderne opdragelses historie«:

Holdets opgave »bunden« hermed. Også det eneste hold. »De nye« havde fået opgivet bogtitlen, medens »de gamle« ikke var blevet informeret, så holdet var ikke ret stort — !

Og hvordan den enkelte oplevede dagene, har jeg som medtilrettelægger ingen fornemmelse af. Reaktionen var forskellige, men sætninger som: »det er spændende« — »det er noget nyt« gik igen i de kommentarer, der indløb.

Jeg mener derfor, at med de erfaringer, ovenstående »program« gav os, er der virkelig mulighed for at lave nogle gode indskolingsdage for årgang 72!

Jørgen Skov.

Gymnasiets introduktionsuge

I erkendelse af, at vor skoleafdeling efterhånden har nået en anseelig størrelse og ingenlunde er letoverskuelig at bevæge sig omkring på, undfangedes sidste år idéen om at lave en introduktionsuge for de nye 1.g klasser. – Efterhånden som planlægningsarbejdet for denne uges program skred frem, fandt man flere og flere emner at oplyse om, til sidst indså man, at man faktisk let kunne få to uger til at gå med bare introduktion og orientering.

Men et tentativt skema for ugens forløb var dog blevet skabt og tiltrådt af de fleste, og dette omfattede flg. 9 punkter:

1. Rundvisning på skolen og besigtigelse af de forskellige lokaliteter.
2. Fagorientering ved forskellige faglærere.
3. En introduktion af gruppearbejdsformen.
4. Studieteknik.
5. Biblioteks-orientering. – Denne blev iøvrigt fulgt op af et kort kursus på Silkeborg kommunale bibliotek.
6. Orientering ved ældre elever om diverse udvalg, råd, foreninger etc.
7. Orientering om skolens administration.
8. Hash-foredrag ved undervisningsministeriets konsulent i narkotikaproblemer.
9. Bog- og papirudlevering.

Sidst i ferien mødtes derpå de deltagende lærere et par gange på skolen for at gennemdrøfte programmet og planlægge timernes forløb, således at alt skulle »glide« så velsmurt som muligt.

Da det hele var overstået, var man naturligvis spændte på elevernes reaktion og kritik af foretagender – og resultaterne af en undersøgelse af elevernes mening om introduktionsugen blev behandlet af studielektor O. Østergaard, som kunne rapportere:

De indkomne spørgeskemaer (udfyldtes anonymt) har

vist, at tanken med en introduktionsperiode er god, men mange er af den opfattelse, at den forløbne uge har haft en mindre tilfredsstillende form. I mange besvarelser er der givet udtryk for, at det hele har været for langtrukket – perioden kunne udmærket indskrænkes til 2-3 dage.

Mange mener, at fagorientering for store grupper er overflødig – det er bedre at lade de enkelte klassers faglærere give denne orientering. Derved opnår man, at eleverne kommer i kontakt med lærerne, inden den egentlige undervisning begynder. Eleverne blev trætte og sløve af de mange foredrag, og man kunne ønske at deltage i indkørringsperioden på en mere aktiv måde.

De fleste har dog fået noget positivt ud af tiden. Overgangen til det egentlige skolearbejde er blevet mildere, og der har været mulighed for at tage bestik af kammeraterne og omgivelserne iøvrigt.

I alt 152 elever besvarede spørgeskemaet, der gav mulighed for at vurdere de 9 emner, der blev behandlet med betegnelserne »meget god«, »god«, »almindelig« og »mindre god« – (enkelte havde dog suppleret listen med betegnelser som »dårligt«, »elendig«, »kedelig« o. lign.) – og afslutte med at skrive en kortfattet vurdering af ugen som helhed.

Af disse kortfattede vurderinger kan vi bringe en håndfuld:

... Alt i alt synes jeg, at denne uge har været ganske udmærket. Den har været med til at mildne overgangen fra folkeskolen til gymnasiet. Enkelte ting var dog ikke så godt tilrettelagt, f. eks. rundvisningen ved ældre elever. Enkelte lærere talte lidt for længe og lidt for uinteressant om deres fag. Fra kritikken over til rosen: gruppearbejdet var interessant, og det var medvirkende til at ryste eleverne sammen. Hashforedraget var udmærket og gav et godt billede af situationen her i Danmark. Faktisk er de positive

sider ved denne introduktionsuge i overtal. Jeg synes, jeg har fået udbytte af denne uge og håber den gentages årene fremover.

... For en fremmed elev det mest forvirrede, man nogensinde har oplevet på en skole. Fagorienteringen og gruppearbejdet det eneste, der var noget værd. Alt i alt en lille fiasko.

... Det var en god idé ikke med det samme at starte fagene, men det var for langtrukket. Jeg synes, at gruppearbejdet var det bedste. Jeg troede, at det var meningen, at vi skulle lære hinanden at kende, det gjorde vi ikke ... fagorienteringen kunne afkortes en del, de fleste kedede sig. Vi skulle have haft mere gruppearbejde.

... Ugen som helhed var meget god og på sin vis lærerig. Orienteringen i de forskellige fag bevirkede, at vi er forberedt på, hvad vi går ind til, så det store chok udebliver forhåbentlig.

... Rundvisningen en fiasko, da rundviseren ikke fortalte noget om de enkelte lokaler.

... Især var gruppearbejdet godt ... lagt meget fint tilrette. Studieteknik også udmærket. Lidt mere farve og stemning i fagorienteringen. Forvirret biblieksorientering, men hashforedraget var helt i top.

Og på næste side ses undersøgelsesresultat anført i procentangivelser:

Total i %	Rundvisning	Fagorientering	Gruppearbejde	Studieteknik	Bibliotek	Orient. v. ældre elever	Administration	Hash	Bogudlevering
Meget god	1	16	70	30	6	8	16	56	28
God	4	42	23	28	28	27	43	30	30
Almindelig	22	33	7	30	52	36	37	9	28
Mindre god	73	9		12	14	29	4	5	14

Sproglige i %

Meget god	2	11	82	55	8	14	19	51	18
God	6	36	16	27	32	27	33	35	36
Almindelig	19	40	2	18	54	34	45	10	32
Mindre god	73	13			6	25	3	4	14

Matematikere i %

Meget god	1	20	59	8	5	3	14	59	36
God	3	48	29	29	25	28	51	26	26
Almindelig	24	27	12	42	49	38	30	9	23
Mindre god	72	5		21	21	31	5	6	1g

Noget synes jo at tyde på, at visse emner bør behandles på andre måder – ligeså vel, som at man måske bør bemærke sig de signifikante forskelle på sprogliges og matematikeres vurderinger.

Jacob P. Mynster.

Beretning fra Huginn

Huginn, der jo arrangerer næsten alt på denne skole, hvad angår aktiviteter udenfor skoletiden, er kommet i en temmelig ubehagelig situation. Foreningen, afholder de meget »omtalte« fester, de fester, der skaber det økonomiske grundlag for andre arrangementer, såsom forfatter-, film-aftener og lign. kulturelle arrangementer. Det ligger nu sådan, at man fra skolens side er gået så langt, som til at forbyde at festerne afholdes, medmindre der sker en meget stor omformning af dem. Der er blevet skrevet meget om vore fester. Dog endnu ikke noget positivt, så derfor vil jeg benytte lejligheden til at tage brodden af den skarpe kritik, der har været.

Det er rigtigt, at der har foregået ting, som man må tage afstand fra, og kritikken af dette må siges at være berettiget, omend overdrevet.

Men når der er tale om at lukke for Huginnfesterne, tror jeg man glemmer de positive sider, festerne har. Man tænker ikke på, at de er med til at skabe kontakt indenfor skolen, hvilket må være en meget positiv ting. Vi har jo ellers ingen mulighed for at være samlet her på skolen, udover til Huginnfesterne.

Huginn har i år arrangeret koncerter med virkelig gode grupper. At vi har været i stand til det, skyldes tildels en større kontakt med booking-selskaber. Især BBC booking i Herning, som vi har indledt et nærmere samarbejde med, sammen med nogle andre gymnasier. Dette samarbejde skulle gerne resultere i, at vi kan få bedre »navne« til skolen. Vi har desforuden indledt et samarbejde med fem andre gymnasieforeninger.

Ivar Sperling, næstformand.

Husk elevstævnet for tidligere seminarieelever lørdag efter Kristi Himmelfartsdag d. 13. maj 1972. I år er bl. a. årgangene 1947, 1962 og 1967 jubilarer. Orientér hinanden i god tid. Program kan rekvireres på på seminariet.

Bjørn

»We're back in the game!«

På baggrund af et indigneret indlæg i det nyoprettede skoleblad, Thavlen, angående det utilfredsstillende i at der, efter det gamle elevråds død i 1970, ikke fandtes en repræsentativ og effektiv organisation til varetagelse af elevsynspunkter, blev der i oktober måned afholdt et elevmøde for samtlige skolens gymnasie- og realelever. Udfaldet af dette godt besøgte møde blev, at vi fik konstitueret et elevråd. Dette blev, i forhold til tidligere elevråd på denne institution, lidt af en nyskabelse, idet at i lovene blev det bestemt, at samtlige elever er medlemmer af elevrådet, og desårsag at det måtte være relevant at alle, på bedste demokratiske vis, har møde-, tale- og stemmeret. Formålet med lovene, der blev knæsat, var et ønske om at arbejde henimod en demokratisering af skolen gennem et samarbejde mellem elever og lærere, for på denne vis, på et bredt udsnit af eleverne, at kunne behandle og fremføre de nye problemer og muligheder, der dukkede op med den nye ministerielle bekendtgørelses ikrafttræden efter sommerferien.

Til formand for dette råd, som ikke skulle have en egentlig bestyrelse, blev Henrik Kristensen (3. m. z.) valgt. Den anden faste post som kasserer blev overdraget til Mads Rugholm (3. m. y.). Ved samme lejlighed valgtes elevrepræsentanter til det betydningsfulde SamArbejdsUdvalg (S.A.U.). Foruden formanden blev det Axel Christiansen (3. s. a.) og Vibeke Hess (3. r. a.). Som et af de første resultater af dets arbejde opnåedes, til demokratiets fremme, et ekstra S.A.U. medlem, Jes Enevoldsen (2. s. a.) (på et senere tidspunkt udskiftedes V. H. med Pia Myrthue (2. r. b)).

Fra konstitueringen indtil juleferien er der blevet afholdt 5 elevrådsmøder og 1 elevmøde.

Vore første bestræbelser gik især ud på at bakke det af Mynster foreslåede barakprojekt op, idet det jo også ligger eleverne særdeles meget på sinde at få forbedret den fatale lokalesituation, der i øjeblikket hersker. Vi har på det kraf-

tigste understreget det utilfredsstillende i at være underkastet en undervisning i lokaler, der allerede på salig Theodoras tid var utidssvarende (!).

Analogt med dette har vi taget initiativ til et fremme af et nyt gymnasiums opførelse. Dette presserende spørgsmål har vi tilgodeset ved at planlægge en paneldiskussion i begyndelsen af det nye år, mellem på den ene side, skolen, repræsenteret af elever, lærere og ledelse, og på den anden side kommunalpolitikere og til dels bestyrelse. Efter dette møde vil vi så igen tage emnet op til fornyet debat.

Som noget af det, indtil nu, mest betydningsfulde indmeldte vi os i Danske Gymnasieelevers Sammenslutning (D.G.S.), tidsnok til at få Henrik Kristensen og Peder Porse (1. m. z.) sendt til landsmødet, hvor vi fik indflydelse på denne sammenslutnings linie fremover. Af opgaver vi foreløbig har tilsendt D.G.S., var problemet angående eksaminationen i biologi og geografi, som man lovede at fremføre på ministeriel plan.

Af mere intern karakter blev »Tordenskjolds soldater« indvalgt i en række udvalg, som på et integreret plan skulle tage sig af de spørgsmål, der til stadighed foreligger, især angående arbejdsgangen og trivselen på stedet. På grund af svigtende eller helt manglende interesse fra lærerside, har det ikke været muligt at formå de enkelte udvalg til bare at træde sammen på nuværende tidspunkt.

Af konkret opnåede sager, kan vi oversigtsmæssigt nævne: – Elevrepræsentation (2 stk.) på lærerrådsmøderne, med møde- og taleret og omvendt to faste lærerrepræsentanter til elevrådsmøderne. Elevrepræsentant i bestyrelsen, med samme beføjelser som ovenfor anført.

Meget væsentligt er det også, at vi har fået tilsagn om, at skolen vil bringe sine »elevforsikringer« i orden (erstatning af briller o. l.). Desuden har vi i samråd med lærerrådet fået gennemført, at folkeskolerne, gennem skoledirek-

tøren, vil få tilbudt oplysningsteams, der skal bestå af et par elever (f. eks.: en 1. g.-elev og en 3. g.'er, hvoraf den ene er matematiker og den anden sproglig). Disse skal i skoletiden tage ud til interesserede folkeskoler for at informere om *Th. Langs Gymnasium*. Vi ser heri noget særdeles vitalt, idet vi tror, at denne virksomhed vil mindske mange af de overgangsproblemer, der måtte opstå p. gr. af manglende forhåndsorientering, ligesom vi også håber at gøre elevmassen mere gymnasie-minded (desto flere elever, desto vigtigere argumentation for at få nye omgivelser).

På det sidste har vi formidlet og behandlet den indbydelse, vi indhentede fra Det frie Gymnasium i København. I begyndelsen af januar vil vi sende 5 1. g.'ere på udveksling, med det formål at de skal notere sig de indtryk og impulser, de givetvis vil få derovre, og i samarbejde med de 5 københavnere nedkomme med en rapport over de fordele og ulemper der måtte være ved to, så markant forskellige, gymnasiestrukturer, som led i en videnskabelig sociologisk undersøgelse.

Som resultat af S.A.U.'s arbejde har vi fået indført afholdelse af mindst 3 elevmøder årligt i skoletiden, især af hensyn til busslaverne. Kort før jul fandt det første sted på Sønderport med stort fremmøde, også fra lærerkollegiet. Under dette fremlagde vi en slags skitseplan over fremtidige opgaver og mål. Bl. a. var det ønskeligt, om de mere principielle sager blev genstand for en mere intensiv drøftelse og behandling. Det ville f. eks. være relevant at beskæftige

sig med debatten omkring karaktergivning, afskaffelse af oprykningsprøver, eksamensformer (jvf. vor henvendelse til D.G.S.), den lille gymnasiereform og helhedsreformen for uddannelserne.

Endvidere at vi fremover mere bør beskæftige og tage os af forskellige aktiviteter, såsom hjælpeaktioner, sportsinteressegrupper, ligesom det efterhånden også er blevet indlysende, at vi ikke kan klare vore økonomiske forpligtelser på elevindsamlinger og idealisme! Det blev nemlig fremhævet af kassereren, at vi er betrængt, hvad angår besiddelsen af likvide midler. Desangående er det vort håb, at en påtænkt elevrådsfest i januar, for elever og lærere, vil give os den nødvendige good-will. Helt tragikomisk skinnede det nemlig sørgeligt nok klart igennem, at det især er elevopbakning vi mangler! For vi må sande, at de gode intentioner, der lå til grund for lovene, p. gr. af de startvanskeligheder der selvfølgelig altid vil være, inden man får noget nyt kørt ind og accepteret, har resulteret i, at vi alligevel på en måde har fået en slags ikke formelt konstitueret bestyrelse, bestående af en gruppe interesserede og aktive folk. Ikke desto mindre kan antallet af fremmødte, til vor tilfredsstillelse, karakteriseres som støt stigende, og der er basis for at formode, at denne tendens vil fortsætte, idet vi indtil nu har opnået en 3-dobling.

På elevrådets vegne:
Henrik Kristensen,
Benny Grey Schuster.

Noter . . .

Som omtalt andetsteds dannedes pr. 1. oktober en ny selv-
ejende institution

Th. Langs Skoler og Silkeborg Seminarium.

Dens bestyrelse består af:

fotohandler *Kurt Broesbøl*, valgt af Th. Langs Skoles for-
ældrekreds,

skoleinspektør *Jens Nørgaard*, valgt af bestyrelsen for se-
minariegruppen i Th. Langs Skoles Samfund som sup-
pleant for programsekretær *Hans Arne Hansen*, der gen-
indtræder i bestyrelsen ved sin hjemkomst fra Afrika i
april 1972,

tømmerhandler *Knud Nedergaard*, valgt af Silkeborg Se-
minariums øvelsesskoles forældrekreds,

skoleinspektør *Knud Sørensen*, valgt af tidligere studeren-
de ved Silkeborg Seminarium,

viceborgmester *Judithe Boock*, valgt af Silkeborg byråd,
civilpolitiassistent *Arne Hjorth Jørgensen*, valgt af Silke-
borg byråd,

socialinspektør *H. C. Hansen*, valgt af den øvrige besty-
relse,

stiftamtmand *N. Møllmann*, valgt af den øvrige bestyrelse,
fru *Nanna Herluf Jensen*, livsvarigt medlem.

I bestyrelsens møder deltager
skolelederne og økonomiinspektøren, samt repræsentanter
for lærere og elever.

Trods de trange forhold på trekanten ved skoletorvet er
det lykkedes os at skaffe nye lokaler.

På Drewsensvej 40 er der bygget et helt nyt hus med 3
almindelige undervisningslokaler, og 2 mindre rum samt
et større arbejdsrum og en mindre skrivestue i kælderen,
altsammen til brug for seminariet, hvis klassetal i 1972
vokser fra 15 til 20. I de gamle huse på Estrupsgade 7 og

9 er der indrettet to formningslokaler med forskellige bi-
rum, og desuden er der et almindeligt klasselokale væsent-
ligst til brug for HF.

LÆRERKOLLEGIET:

Nyansatte: Seminariet:

Ulla Dall, f. 28/7-1942. Lærereksamen fra Th. Langs Se-
minarium 1966. Lærer i Thorning 1966-67 og ved Korn-
mod realskole, Silkeborg, 1969-69. Underviser her i almin-
delige skolefag og musik.

Agnete Harringe, f. 10/3-1933. Lærereksamen fra Århus
seminarium 1955. 1956-63 lærer i folkeskolen, derefter for-
skellige former for voksenundervisning. Underviser her i
legemsøvelser og engelsk.

Arne Lindgaard, f. 1919-1944. Fritidspædagog uddannet på Jysk Fritidshjems Seminarium 1970. Ansat ved Fritidshjemmet i Skolegade, Silkeborg, 1970. Indgår i arbejdet med børnehaveklassen på lige fod med Lone Højholt.

Karen Marie Schou, f. 11/3-1930. Lærereksamen fra N. Zahles seminarium 1951. 1951-1970 lærer i folkeskolen. Underviser her i tysk og almindelige skolefag.

Poul Thomassen, f. 30/4-1940. Lærereksamen 1966 fra Århus seminarium. Lærer ved Toubroskolen, Grenå, fra 1966. Ansat i Max Rahbeks stilling med mange sløjdtimer.

Erik Heinemeier, f. 1919, cand, og lic. theol. Har udover præstegerning beskæftiget sig meget med undervisning som lærer ved realskole, fængselsvæsen og seminarium. Skal undervise i kristendomskundskab og religion.

Gunnar Bang Larsen, f. 1936. Læreruddannet + en række årskurser især i psykologi, didaktik, metodik og særundervisning. P. t. i gang med cand. pæd. studiet. Har været lærer og skoleleder inden for åndssvageforsorgen og undervist ved åndssvageforsorgens personaleuddannelse. Seminarielektor ved Kolding seminarium til august 71. Skal undervise i pædagogik, psykologi og pædagogiske specialer.

Karen Marg. Eskildsen, f. 1941. Uddannet som dekoratør. Læreruddannelse + uddannelse som formningslærer. Ansat ved SilkeborgSeminarium og deltidslærer hos os i formning. Underviser også ved Danmarks Lærerhøjskoles Århus-afd.

Øvelsesskolen:

Birte Bojsen, f. 22/11-31. Lærereksamen 1954 fra N. Zahles seminarium. 1955-1968 lærer i folkeskolen. Underviser her i almindelige skolefag.

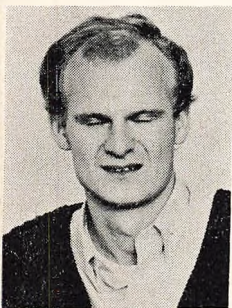
Gymnasiet:

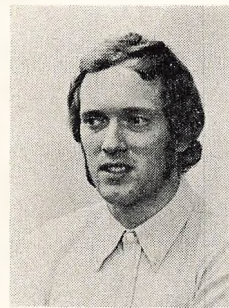
Anne Brit Emborg, f. 22/11-1940. Student fra Nykøbing Katedralskole (Falster) 1960. Cand. phil. Københavns Univ. 1971 (musik). Gift. Bopæl: Sensommervej 86 (tlf. 82 73 49).

Anders Gjedsted, f. 26/10-1940. Student fra Randers Statsskole 1959. Lærereksamen 1963 fra Silkeborg Seminarium. Cand. mag. Århus Univ. 1971 (musik/kristendomskundskab). Årsvikar på Viby Amtsgymnasium (1967) og Randers Statsskole (1968-71). Musikanmelder for Randers Amts avis (1969-71). Gift. Bopæl: Lavendelvej 36 (tlf. 82 78 50).

Kurt Fredsgaard, f. 26/8-1944. Student fra Vesthimmerlands Gymnasium (Års). Cand. scient. pol. Århus Universitet 1971 (samfundsfag). Gift. Han undervist på Vestjysk Gymnasium i Tarm 1968. Studieophold i Bruxelles 1968. Bopæl: Kaprifolievej 3, Sejs.

Jesper Rasmussen, f. 29/3-1945. Lærereksamen 1967 (Th. Langs Seminarium), liniefag: matematik, fysik. Den kommunale folke- og realskole i Brædstrup 1968-71. Gymnasiefaglærereksamen 1971. Gift. Bopæl: Sensommervej 118 (tlf. 82 74 64). Underviser her på øvelsesskolen i legemsøvelser, naturlære og almindelige skolefag.

Peter Rugbold, f. 20/6-1941. Student fra Viborg Kate-
dralskole 1960. Forsorgspædagog 1962-65, årsvikar Balle-
rup Gymnasium 1964-65, Marselisborg Gymnasium 1965-
70. Cand. mag. Århus Univ. 1970 (dansk, gymnastik). Gift.
Bopæl: Ryhaven 94, 8210 Århus V (Agter at flytte hertil
næste år). Tlf. (06) 15 99 20.

Hans Skadkær Pedersen, f. 1924. Læreruddannet + en
række årskurser. P. t. i gang med cand. pæd. studiet. 1963-
71 skoleinspektør ved Herning seminariets øvelsskole.
Undervist i metodik og undervisningslære ved seminariet
og ved Danmarks Lærerhøjskoles provinsårskursus. Skal
undervise i undervisningslære, pædagogik, og pædagogiske
specialer.

Afgående:

Seminariet:

Det er med meget stor beklagelse, at vi har måttet sige
farvel til en hel række bortdragne lærere. *Richard Damm*
er rejst til Esbjerg og *Ole Laursen* til Skive. *Kjeld Madsen*
har forladt seminariet, men forbliver iøvrigt ved institu-
tionen. Han er på gymnasiet avanceret til »studielektor«
og må derfor ikke have timer andre steder. Ligeledes har
Else Holst trukket sig tilbage fra seminariet, fordi hun af
helbredshensyn må holde op med at undervise i gymnastik.
Alle hendes timer ligger fremover på øvelsskolen og real-
aldelingen. *Max Rabbek* er rejst til Odder som skoleinspek-
tør. – Det er alle højt kvalificerede og etimerede lærere,
som alle har tjent seminariet i mange år, og som hver på
sin vis har bidraget stærkt til at forme seminariets »an-
sigt«. De vil blive vanskelige at ersatte, og det er ligefrem
svært at forestille sig seminariet uden dem.

At *Trond Alvik* kun ville blive her en kort tid, vidste
vi på forhånd. Han havde selv regnet med at blive her et
å to år, men da en ønskestilling af den sjældne slags duk-
kede op for ham hjemme i Norge, kunne han selvfølgelig
ikke lade være med at modtage den. Men i det ene år nåede
han med sin dygtighed og sit inspirerende væsen at give
mange gode impulser fra sig. *Hvid Petersen*, der var her
som timelærer i 69/70, har i år gjort sin cand. pæd. uddan-
nelse færdig, og da han har ønsket at arbejde videre i for-
bindelse med lærerhøjskolen, har han søgt og fået en stil-
ling i nærheden af København.

Det har været en helt usædvanlig situation, men en ræk-
ke sammenfaldende tilfældigheder har været ude efter os.
Heldigvis har vi fået gode og velkvalificerede folk til at
besætte de ledige stillinger, så vi kommer ikke på noget om-
råde i »lærernød«.

efter sommerferien.

Vi siger et vemodigt farvel til de bortdragne, men takker

hver især varmt for deres indsats i arbejdet og for alle de personlige værdier, de har givet os.

Øvelsesskolen:

Marie Holm med pension fra 31-3-71. Efter nogle måneders sygemelding måtte fru Holm nu i foråret slutte sit skolearbejde efter i mange år at have tjent Th. Langs skoler med en aldrig svigtende omhu for elevernes undervisning og opdragelse.

Ernst Knudsen, skoleinspektør i Thisted fra 1/1-71.

Eva Laursen, lærer ved Skive seminariums øvelsesskole fra 1/8-71.

Ruth Mortensen, lærer ved Varde kommunale skolevæsen fra 1/8-71.

Max Rabbek, skoleinspektør i Odder fra 1/8-71.

Desuden har

Torben Andersen, der var på årskursus i det foregående skoleår, et års orlov for at være seminarielærer på Haslev seminarium og forventes derefter ansat i denne stilling.

Om alle disse lærere gælder, at de har gjort et stort og for tjenstfuldt arbejde her ved skolen. Vi takker dem for dette arbejde og ønsker dem alt godt i de nye stillinger.

Debatuge:

På seminariet blev der før efterårsferien afholdt en »debatuge«, hvor studerende og lærere i varierede grupper drøftede læreruddannelsen, såvel dens udformning i lov og bekendtgørelse som den måde, hvorpå den realiseres eller kunne ønskes at blive realiseret på vort seminarium. Ugen havde overskriften »Det mulige seminarium«. Der blev ført mange gode og positive drøftelser og stillet mange forslag. Rapporter fra de forskellige grupper blev udsendt i et særnummer af ugebladet, og et udvalg er nu gået i gang med at bearbejde materialet, hvorefter det vil blive gjort til genstand for videre drøftelser både i plenum og i lærerrådet, for at vi kan få udkrystalliseret de muligheder for forbedringer, der ligger i det, både med hensyn til den faglige undervisning og det pædagogiske sigte og med hensyn til samarbejde, integration, medindflydelse og ledelsesstruktur. Alt i alt må forsøget siges at være faldet meget positivt ud.

Indholdsfortegnelse

Th. Langs seminarium. En mosaik	1
Rektorerne i krydsild:	
Thastum	10
Enemærke	11
Gro-N.	12
Tre udsagn om HF-uddannelsen	13
Om børnehaveklassen	18
Gymnasiets nye samfundsfaglige gren	21
Fra Musikværkstedet	24
Indskolingsdagene august 1971	28
Gymnasiets introduktionsuge	30
Beretning fra Huginn	32
»We're back in the game«	33
Noter	35